

MÁME TO KOMPLET?

Malá inventura
Egovernmentu

PROVEDLI JSME MALOU INVENTURU

Na prvním semináři magazínu Egovernment jsme se již tradičně sešli v Jihlavě a tentokrát jsme naše účastníky podrobili tak trochu křížovému výslechu. Více prostoru než prezentacím jsme věnovali diskuzím, a tedy především otázkám samotných účastníků. Ti je mohli klást přímo v sále, nebo posílat elektronicky. Každopádně sestava těch, kteří byli připraveni odpovídat, byla velice silná. Za RVIS a Digitální Česko Ing. **Pavel Hrabě**, Ph.D., který sice na poslední chvíli, ale velice fundovaně zaskočil avizovaného vládního zmocněnce pro IT a digitalizaci Ing. Vladimíra Dzurillu, dále Ing. **Roman Vrba**, ředitel odboru eGovernmentu MV ČR, Ing. **Petr Kuchař**, ředitel, OHA, MV ČR, Ing. **Michal Pešek**, ředitel SZR, Ing. **Miroslav Tůma**, ředitel, odbor kybernetické bezpečnosti a koordinace informačních a komunikačních technologií, MV ČR. Pánům ředitelům byli k ruce odborní kolegové z jednotlivých oddělení tak, aby bylo možné zodpovědně zodpovědět veškeré dotazy, případně realizovat praktické ukázky. Všem pak z druhé strany barikády sekundovali Mgr. **Zdeněk Zajíček**, prezident ICT Unie, a Ing. **Petr Pavlinec**, vedoucí odboru informatiky Kraje Vysočina.

Téma a cíl diskuze v Jihlavě byl v zásadě jednoduchý, říci si JAK JSME NA TOM? Tedy udělat takovou malou inventuru základních projektů a situace v elektronizaci veřejné správy. Posoudit, kolik toho učiněno bylo, kolik toho učiněno býti má a hlavně kdo, co a jak by měl přesně učinit. Hovořili jsme tedy například o strategii Digitální Česko, o jejich pilířích, implementačních plánech, projektových záměrech a koncepcích.

Velká pozornost byla samozřejmě věnována Portálu občana, především otázce propojování měst a obcí s Portálem. I proto byla zařazena praktická ukázka na toto téma a rovněž ukázka některých již dostupných služeb v rámci Portálu, stejně jako principu vytváření vlastní „dlaždice“ viditelné v PO.

Nezapomněli jsme samozřejmě ani na současný trend - cloudová úložiště. Věnovali jsme se tedy tématu státního cloudu, probrali jsme rozdíly mezi komerční a státní částí cloudu, podmínkách, za jakých by mělo být kde co uloženo, jak bude probíhat výběrové řízení a jaký bude nejbližší harmonogram.

A samozřejmě jsme nemohli vynechat ani největší téma současnosti - návrh tzv. digitální ústavy, tedy návrh zákona o právu na digitální služby. Pokud projde, může nám všem skutečně významně změnit život. Jak až, o tom jsme si popovídali s jeho hlavním protagonistou prezidentem ICT Unie Zdeňkem Zajíčkem.

Na následujících stranách máte tedy možnost posoudit, jak se nám naše Malá inventura zadařila a zda jsme našli odpovědi i na Vaše otázky.

Ing. Michal Jirkovský
šéfredaktor

Egovernment

elektronizace veřejné správy

The grid contains 48 individual posters, each representing a different aspect of e-government development in the Czech Republic. The posters are arranged in a 6x8 grid. Each poster features the 'Government' logo at the top, a central illustration, and text describing the topic. At the bottom of each poster, there is a date and the website 'www.egovernment.cz'.

Vše o elektronizaci veřejné správy
- srozumitelně a zdarma:
www.egovernment.cz

Redakce	ÚVODNÍ SLOVO	2
	OBSAH, TIRÁŽ	4
Malá inventura Egovernmentu	KOORDINOVNÝ EGOVERNMENT	6-7
	PORTÁL OBČANA	8-9
	STÁTNÍ CLOUD	10
	NEJČASTĚJŠÍ DOTAZY SEMINÁŘE MALÁ INVENTURA	12-13
	ZÁKON O PRÁVU NA DIGITÁLNÍ SLUŽBY	14-16
	OSOBNÍ IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE A IDENTIFIKACE	18-19
	SMYSL A BUDOUCNOST OBECNÍCH PORTÁLŮ	20-21
	ÚŘAD MODERNÍ DOBY KOMUNIKUJE S OBČANY ONLINE	22-23
IDENTITY MANAGEMENT NA PRAŽSKÉM MAGISTRÁTU	24-26	
DLOUHODOBÉ UCHOVÁVÁNÍ ELEKTRONICKÝCH DOKUMENTŮ	28-29	
Akce	ISSS/V4DIS 2019 - 22. ROČNÍK POPULÁRNÍ AKCE	30-31
	eOSOBNOST EGOVERNMENTU 2019	32-35

V rámci České a Slovenské republiky vydává:

info♦com s.r.o, Na Zatlance 10, 150 00 Praha 5
 www.infocom.cz
 IČO: 26426331
 zapsána u Městského soudu v Praze
 pod č. C - 81357

tel.: 241 412 518
e-mail: egovernment@egovernment.cz
http: www.egovernment.cz
twitter: @EgovernmentMag
facebook: @EgovernmentMagazin

Šéfredaktor: Ing. Michal Jirkovský

Korektorka: PhDr. Helena Veverková

Asistentka: Patricie Stránská

Grafika: PROPAGANDA, Malá Štupartská 7, Praha 1

Tiskárna: A. R. GARAMOND s.r.o., Belnická 758, 252 42 Jesenice

Registrační číslo: MK ČR E 11364

ISSN 1801-9420

Reprodukce celku ani jeho částí v jakémkoliv provedení není povolena bez výslovného souhlasu Egovernment - info♦com.

Registrace:

Magazín Egovernment je distribuován, na základě registrace, pracovníkům veřejné správy v České republice a na Slovensku **ZDARMA**. Ostatní čtenáři, kteří nejsou pracovníky veřejné správy zaplatí cenu **100Kč (4 EUR)** bez DPH/**výtisk, tj. 400Kč (16 EUR)** bez DPH **ročně**.

S registrací získáte, kromě pravidelného zaslání magazínu, i informace o dalších projektech, které realizuje společnost **info♦com s.r.o.**

ROK INFORMATIKY 2019

Speciální setkání úplně všech, pro které je důležitá
informatika a elektronizace veřejné správy
na úrovni krajů, měst a obcí.

V roce 2019 ve Slavkově 5. - 7. 6. 2019

Zhodnocení vývoje ICT na krajích, městech i obcích
a diskuze o přístupu státu k eGovernmentu.

KOORDINOVNÝ eGOVERNMENT

V programu semináře Malá inventura bylo původně jako úvodní naplánováno vystoupení vládního zmocněnce pro IT a digitalizaci Vladimíra Dzurilly. Z pracovních důvodů však musel odjet na jednání do Prahy, a tak jej výčtem aktivit nejen RVIS zastoupil Ing. Pavel Hrabě, Ph. D. z odboru hlavního architekta eGovernmentu MV ČR.

Své vystoupení Pavel Hrabě zahájil upozorněním na skutečnost, že Rada vlády pro informační společnost (RVIS) není orgánem, který by dodal či realizoval e-government. Může však napomoci tomu, aby byl realizován, a to koordinovaně, aby byl řízen jak věcně, tak termínově a aby v tomto smyslu existoval soulad mezi jednotlivými projekty tak, aby nedocházelo například k jejich pozastavování. Zdůraznil, že vlastní výkon služeb pro e-government probíhá u jednotlivých gestorů. Zatímco RVIS připravoval jednotlivé plánovací dokumenty, mnoho gestorů rozpracovávalo vlastní témata, a to ve všech třech pilířích iniciativy Digitální Česko. Výsledkem pak jsou takové momenty, jako příprava strategie pro umělou inteligenci, dohody o spolupráci k tématům, umělá inteligence, nebo blockchain a spolupráce na řadě dalších inovativních záležitostí. Rovněž v oblasti informační koncepce, tedy digitalizace veřejné správy, probíhá podle slov Pavla Hraběte rychlým tempem celá řada projektů, a to v rámci ústředních správních úřadů i centrálních služeb. Těmi nejviditelnějšími v současné době jsou inovované datové schránky či Portál občana.

Vedle toho se rozvíjí další množství iniciativ v jednotlivých ústředních správních úřadech, jako například e-health, moje daně atp. Paralelně tým RVIS připravuje společně s ICT Unii zákon o právu na digitální službu. Pominout rovněž není možné ani spoustu schválených a běžících projektů v samosprávách, kdy mnohé z nich mají charakter integračních platforem, optimalizace a elektronizace běhu úřadu a zejména portálových nástrojů a jejich připojení do federovaného Portálu veřejné správy.

IMPLEMENTAČNÍ PLÁNY A PROJEKTOVÉ ZÁMĚRY

RVIS se nyní soustřeďuje zejména na budoucnost, tedy na přípravu tzv. implementačních plánů k sadě dokumentů Digitální Česko. Pavel Hrabě uvedl, že tyto plány jsou nyní připraveny do meziresortního připomínkového řízení, pouze je nutné učinit určité formální úřední kroky pro spuštění tohoto řízení. V implementačních plánech je celá řada tzv. projektových záměrů, které byly vybrány z katalogu záměrů (obsahuje celkem 796 záměrů). RVIS je rozřídila do několika kategorií.

Projekty **kategorie A** jsou ty, které již běží, mají své gestory, své rozpočty a je potřeba je dále podporovat, hovořit o nich a pomáhat jejich implementaci. Projekty **kategorie B** jsou ty, které ještě něco potřebují, například rozpočet, detailně naplánovat, vysoutěžit, spustit atp. To jsou tedy projekty, které jsou jádrem uvedených implementačních plánů. K nim jsou přiřazeny některé z projektů **kategorie C**, které sice mají dobře popsany záměr, ale ještě nemají svého gestora. Klíčové projekty z této skupiny byly vybrány a usnesením vlády bude iniciována aktivita příslušného gestora tak, aby byla v letech 2019-2020 nastartována vyvážená kombinace projektů. Pavel Hrabě upozornil, že implementační plány budou průběžně aktualizovány. Digitalizace je velice dynamická záležitost, proto není cílem RVIS zafixovat nějaký implementační plán na 5 let. Raději by se pohybovali cestou zafixování mechanismu každoroční aktualizace. Tedy každý rok bude hodnoceno, co konkrétně je vhodné dodat, v jaké výši a jakém směrování je potřeba upravit rozpočty atp. Implementační plány by tak měly mít klouzavý charakter.

LOGICKÁ CENTRALIZACE

Dopady projektů, které jsou v těchto implementačních plánech uvedeny, míří převážně na ústřední správní úřady, protože jsou velmi často zaměřeny na rozvoj, nebo poskytování nových sdílených služeb. Současně ale řada těchto záměrů vyvolá potřebu i v samosprávách, aby se nějakou formou přizpůsobily. Zejména na počátku lze předpokládat, že se budou rozvíjet a přibývat centrálně rozvíjené služby, které by veřejná správa měla užívat ve svých řešeních při procesu výkonu služeb veřejné správy. Mělo by tedy dojít k tomu, že všichni správci a ohlašovatelé agend s přenesenou působností by měli zajistit, že jejich systémy budou logicky centralizovány. Tzn., že budou schopny poskytovat přes prostředky základních registrů a eGon Service Bus údaje ostatním agendám a ty budou naopak schopny tyto údaje čerpat.

Stejně tak by měly být tyto systémy schopny se chovat, jako kdyby u většiny agend nebyla místní příslušnost (u většiny skutečně nebude) a budou svoje údaje poskytovat klientům kdekoli na území naší republiky v rámci Portálu občana. Musí tedy vzniknout tzv. logicky centralizované systémy, což je možné realizovat dvěma cestami. Buď skutečně typickým centralizovaným řešením, nebo standardizací těch místních agendových systémů tak, aby si mohly vyměňovat data se svým centrálním zrcadlem, tedy s nějakým registrem agendových informací, přes který jako přes centrální uzel bude zajištěno propojení do sítě výměny autorizovaných údajů. Bude tedy důležité propojování portálů jednotlivých úřadů veřejné správy do Portálu občana obdobně, jako se tam budou připojovat portály agendové či ústředních správních úřadů. Kýženným cílem je pak, aby celá státní správa a samospráva dokázala sdílet jednotnou elektronickou identifikaci svých klientů a umožnila jim procházení mezi těmito propojenými portály.

SLADĚNÉ KONCEPCE

Pavel Hrabě ještě upozornil, že nyní kromě výše uvedeného již na základě Zákona o informačních systémech veřejné správy č. 365/2000 Sb. a 3. října 2018 schválené informační koncepce České republiky běží období, ve kterém by orgány veřejné moci měly sladit své informační

koncepce s centrální informační koncepcí České republiky. V tuto chvíli to znamená, že jednotlivé úřady musí uvést své koncepce do souladu s cíli e-governmentu a principy, kterými se bude řídit jejich naplňování z hlediska zásad řízení ICT v úřadech. Jednotlivé informační koncepce by měly odrážet, zda a jak jsou všechny požadavky uvedené v informační koncepci ČR realizovány v jednotlivých úřadech. V této souvislosti budou nejpozději do září 2019 připraveny materiály, které usnadní úřadům vyhovět těmto požadavkům. Bude se jednat o **Národní architektonický rámec**, který ukáže, jak modelovat architekturu úřadu a jak používat toto modelování a systémový přístup při konceptuálním plánování. Dále **Národní architektonický plán**, který ukáže, jaká je vize přírůstku a zlepšování sdílených služeb a jaké jsou principy při jejich promítnutí do architektur jednotlivých úřadů. V neposlední řadě bude vytvořen dokument **Metodika řízení ICT ve veřejné správě**, který by také měl být převeden do informační koncepce. Pro sjednocení příslušné terminologie bude vydán **Slovník pojmů e-governmentu** a digitální transformace státu.

KOHO A NA CO?

Poslední téma, které Pavel Hrabě prezentoval, souvisí s jedním z hlavních cílů informační koncepce. Digitální transformace je náročná na schopnost úřadu se měnit a to platí jak pro ústřední správní úřady, tak pro samosprávní úřady. Většina z nich má kapacitu optimalizovanou na to, aby mohli vykonávat funkce, které jsou v rámci přenesené působnosti požadovány, nebo které si sami uložili ve svých strategiích. Ne vždy však mají dostatek prostoru a lidí, kteří by mohli trvale zavádět změny a řídit tento proces. V první řadě se jedná o informatiky, analytiky, projektové manažery. RVIS se proto pokusí definovat pozice potřebných lidí, ukázat, v jaké odbornosti a v jakých počtech budou potřeba tak, aby se nám společně podařilo digitální transformaci realizovat.

PORTÁL OBČANA

V rámci diskuzí na semináři Malá inventura byla největší pozornost soustředěna na Portál občana. Na jednotlivé dotazy odpovídali především Roman Vrba a Petr Kuchař, do diskuze se však zapojil samozřejmě i Michal Pešek nebo Zdeněk Zajíček a přispěli i další odborní pracovníci MV ČR nebo SZR.

Základní otázka, která rozproudila tuto část diskuze, byla:

JAK PROBÍHÁ PROPOJOVÁNÍ MĚST A OBCÍ S PORTÁLEM OBČANA, KOLIK JICH V TUTO CHVÍLI JE PŘIPOJENO A S JAKÝMI SLUŽBAMI?

Pokud jde o nové služby na Portálu občana, pak platí, že v současné první etapě byla pozornost zaměřena především na rezorty, které spravují své centrální systémy. Například těsně před setkáním v Jihlavě přibýlo napojení na registr živnostenského podnikání. Nyní přes Portál zjistíme komplexnější informace než při oslovení samotného rejstříku. Můžeme vidět svoje aktivní i neaktivní role, a to v rámci kompletního pohledu do historie, kterou vůči RŽP máme. Je možné sledovat, v jakých statutárních orgánech jsme kdy byli, díky tomu i kde jsme kdy bydleli atp.

V průběhu týdne, kdy jsme se sešli v Jihlavě, tedy druhého únorového týdne, bylo testováno napojení na centrální registr řidičů. Tady je možné sledovat, který typ, nebo typy řidičských průkazů mám, tedy jaká mám oprávnění k řízení vozidla. Zároveň mohu přímo sledovat vlastní bodový stav (není nutné posílat žádost prostřednictvím datové schránky). Pokud budu potřebovat garantovaný výstup s elektronickou pečeti, stačí kliknout na tlačítko v rámci příslušné dlaždice.

Z dalších zajímavostí: například Moravskoslezský kraj testuje svůj portál eHealth, který je napojen na NIA, probíhají jednání o napojení do Portálu Plzně a Klatov s Jiho-moravským krajem, Krajem Vysočina atp. V úvodním půlročním období byla rovněž zpracována a dána k dispozici dokumentace o napojení na eGON Service Bus (EGSB).

Jak v Jihlavě zaznělo, celkový náběh služeb není nejrychlejší, ale rozjíždí se. Nicméně je pravdou, že v tomto prvním kontingentu ještě nejsou města skutečně zahrnuta. Patrně nejjednodušší to bude v případě Plzně, kde existuje portál, který nabízí služby občanům. Jde tedy pouze o vyřešení možnosti přihlásit se do něj prostřednictvím

NIA. Vznikne dlaždice toho nejjednoduššího typu, jejímž prostřednictvím budou občané přihlášení na Plzeňský portál. Možnost registrace je buď prostřednictvím eOP, případně prostřednictvím Czech POINTu. V tomto případě vznikne uživatel + heslo a bude zaslána kontrolní SMS. Nejedná se samozřejmě o stejnou bezpečnostní úroveň jako v případě eOP, ale je to úroveň značná a pro vyřizování nabízených agend dostačující.

Další městem, jehož propojení přes Portál se řeší, je Brno. V Brně mají vlastní systém parkování, kde se jako rezident musím registrovat vytvořením dalšího účtu namísto napojení například na datové schránky či NIA. Na Vysočině se jedná v tomto okamžiku zhruba o čtyři města, která připravují integraci na NIA. Prvním z nich, které je již oficiálně registrováno jako Service Provider v rámci NIA, je Pelhřimov.

Podle diskutujících je zřejmě měst, která připravují své vlastní portály na integraci do NIA, více. Problémem možná může být, že města v tomto okamžiku netuší, jak publikovat do Portálu občana, jak si vytvořit vlastní dlaždici, a to proto, že vlastně není k dispozici žádná publikace či jinak ucelený návod.

Kraj Vysočina v této souvislosti slíbil, že se bude snažit služby, které budou podporovat elektronickou identitu nebo budou připojeny na eGon Service Bus, nějakým způsobem propagovat v Portálu občana. V současné době připravuje například službu Utility report, výpis ze zdravotní dokumentace a řadu dalších.

Samotný vznik dlaždice, měl by to být v podstatě automatický proces. V momentu, kdy se subjekt registruje, dlaždice toho základního typu je automaticky generována. To, co bude MV ČR nyní řešit, je spíš otázka, jak v následujícím rozvojovém období Portálu občana čelit narůstajícímu množství těchto dlaždic, respektive, jak sdružovat ty, které k sobě logicky přísluší ať už na základě toho, co chci na Portálu řešit, nebo v jakém regionu atp.

KONKRÉTNÍ SLUŽBY

Řidičský průkaz

Portál občana je dnes napojen na centrální registr řidičů (data o typech řidičských oprávnění a jejich platnosti) a k dispozici jsou data ze základních registrů (základní identifikační údaje). To jsou vlastně všechna data potřebná pro konkrétní podání, například žádost a vydání nového řidičského průkazu. Proto se MV ČR nyní zaměřuje na získání kompletní datové základny z AISů tak, abychom mohli disponovat „samovyplňovacím“ formulářem. Tedy aby byl vytvořen předvyplněný formulář, ve kterém občan případně jen doplní drobné změny a místo, tedy konkrétní úřad, kde si chce zhotovený ŘP vyzvedne. Bylo to by reálné i s ohledem na možnost sdílení fotografií použitých u OP a ŘP. Podání žádosti o ŘP elektronickou cestou prostřednictvím PO by tedy mohlo být jako služba Portálu občana spuštěno v letošním roce.

U cestovních pasů a eOP něco takového možné není, možné nebude. Součástí žádosti o cestovní pas jsou otisky prstů a biometrická fotografie. To jsou data, která nejsou ukládána, po skončení procesu vydávání dokladu jsou vymazána. Je tedy nutné přijít požádat o tento doklad vždy osobně. Nicméně toto by neměl být zásadní problém, neboť podle statistik se jedná o agendu, kterou každý občan řeší v průměru 7x za život.

V JAKÉM STAVU JE PŘÍVĚTVIVÁ LEGISLATIVA?

Jak bylo ukázáno, jsou některé agendy, které není možné realizovat „na dálku“ – elektronicky. U nich je fyzická přítomnost žadatele nutná. Proto je ale důležitý navrhovaný zákon o právu na digitální službu, který obecně říká, že občan má právo na to, aby v konkrétní agendě bylo konáno elektronicky, pokud to je možné. Tedy aby existovalo portálové řešení, do kterého se občan přihlásí elektronickou identitou, která je sdílenou službou přes Národní identitní autoritu. V případě, že tento zákon bude schválen, OHA MV ČR bude moci mnohé vykonat již v momentě schvalování konkrétních projektů. Nyní totiž nemá OHA žádný nástroj, jak konkrétní resort přinutit k dodání portálového řešení.

Je to však dlouhodobý proces. Cílem je kultivovat legislativu v ČR tak, aby v rámci přípravy všech právních předpisů, které se budou zpracovávat v různých agendách,

bylo myšleno na to, že obsluha klienta musí být umožněna i v digitální elektronické podobě. Aby bylo možné takový tlak vytvořit, je důležité právě přijetí zákona o právu na digitální službu. Jde o to, abychom těm občanům, kteří chtějí a umějí vyřídit své věci se státem elektronicky, dali právo služby v takové podobě vyžadovat.

Zákon o právu na digitální služby je jakousi první rámcovou podmínkou pro takový stav a měl by, mimo jiné, generovat katalog služeb OVM, tedy přehled úkonů. Měli bychom tak získat přehled o tom, které úkony dnes stát dělá na žádost občana a které dělá z úřední povinnosti. Určitá část tohoto by se nyní měla objevit v rámci registru práv a povinností, budou to ovšem jen úkony na žádost, které by se měly v tomto registru evidovat. Cílem je ovšem rozšíření této evidence i na veškeré úkony, které občan se státem realizuje, ať už iniciátorem je ta či ona strana.

Takováto revize transakcí umožní odlišit ty, které jsou už nyní elektronizovány, lze je tedy realizovat digitálně, a které nikoliv. Zároveň budeme vědět, které nikdy digitalizovat nepůjde, tak jak bylo například zmíněno fyzické předání nějakého průkazu.

Návrh zákona počítá s pětiletou přechodnou lhůtou z papírové do elektronické roviny. Platí ovšem, že se jedná o právo, nikoli povinnost. To znamená, že každý může a bude moci nadále využívat existující kanály a možnosti, ale zároveň by, nejspíše do pěti let, mělo být možné veškeré transakce, které je možné činit digitálně, takto také realizovat.

Pokud by stát tento přechod do pěti let nestihl, počítá návrh zákona s tím, že občan se může digitální služby domáhat soudně. Jedná se o bod, který vyvolává určité napětí, ale autoři návrhu se domnívají, že je nutné, aby existoval nějaký tlak na stát, který jej bude nutit k realizaci uvedených kroků.

STÁTNI CLOUD

Na prezentaci zkušeností nejen z provozu Portálu občana navázal svým vstupem Ing. Miroslav Tůma, Ph.D., ředitel, odbor kybernetické bezpečnosti a koordinace informačních a komunikačních technologií MV ČR. Jak řekl, vítá skutečnost, že se již nehovoří na téma, zda Cloud ano, či ne. Sám to považuje za veliký a zásadní posun, protože v počátcích vytváření státní koncepce Cloudu, kdy se začalo hovořit o tom, že by měl být zbudován nějaký národní Cloud Computing, vnímal obavu z takového kroku a určitý odpor k němu. Nyní je tedy zřejmé, že cloudové řešení je nezbytností. Postupně budou cloudové služby nabíhat, protože jiná cesta k zefektivnění práce, zvýšení bezpečnosti a udržení určitého bezpečnostního standardu není. Žádný úřad totiž nikdy nebude disponovat dostatkem finančních, ale ani technologických či lidských zdrojů na to, aby dokázal takové služby ve stejné kvalitě nasadit nebo si je koupit či vybudovat sám.

Cloudové služby u nás tedy fungují a vláda v roce 2016 rozhodla o tom, že chce mít státní Cloud, proto byly v roce 2018 schváleny jeho principy. Ty říkají, že tzv. eGovernment Cloud se bude skládat ze dvou částí – komerční a státní.

Pro obě tyto části budou definovány minimální standardy bezpečnostní i smluvní. Bude to mimo jiné znamenat, že v rámci komerční části Cloudu budou moci být umístěny pouze aplikace, které dle metodiky eGovernment Cloudu nebudou spadat do 4. bezpečnostní úrovně. Tyto „nejkritičtější“ aplikace naopak nebudou moci být provozovány v komerční části Cloudu. Stát zavede dynamický nákupní systém (DNS) na cloudové služby, do něhož se kvalifikují postupně všichni dodavatelé, kteří poskytují cloudové služby a budou ochotni poskytovat tyto služby státu. V rámci minitendru tohoto DNS se budou soutěžit požadavky jednotlivých zadavatelů na služby. Výsledkem bude komerční vztah, jehož základní pravidla, základní parametry služeb, bezpečnostní předpoklady, minimální smluvní požadavky atd. bude definovat řídicí orgán ve spolupráci se zadavateli.

Samozřejmě platí, že státní a komerční části Cloudu si navzájem nekonkurují. Jak již bylo řečeno, do státní části musejí spadat aplikace nebo systémy, které mají bezpečnost na úrovni 4 podle uvedené metodiky. Opět se bude jednat o komerční vztah, nicméně na jeho parametrech se nyní pracuje. Je nutné vytvořit legislativu a navrhnout takové změny, aby všichni zadavatelé mohli vstoupit do této části „napřímo“, bez soutěže, neboť je jim to tak nařízeno v důsledku úrovně bezpečnosti. Pro ilustraci uvedl Miroslav Tůma příklad základní registry, vizový informační sys-

tém a schengenský informační systém jako ty, které rozhodně nemohou být v komerční části Cloudu. Jedná se o data a aplikace, které musí mít stát celkově pod svojí kontrolou, tzn. musí být provozovány ve státní části Cloudu.

Harmonogram následujících kroků je zhruba tento:

1. V letošním roce by mělo být zavedeno DNS a následně by mělo být realizováno minimálně první kolo soutěží. Zároveň by měly být vyřešeny legislativní podmínky, respektive by měly být jasné věcné záměry, připravené jako podklad pro paragrafové znění jednotlivých zákonů, které je nutné v souvislosti se spuštěním státní části eGovernment Cloudu změnit.
2. Proběhne hodnocení jednotlivých systémů kritické informační infrastruktury a významných systémů z hlediska označení-rozdělení do bezpečnostních kategorií. Měla by rovněž proběhnout analýza TCO těchto systémů tak, aby bylo jasné, kolik finančních prostředků tyto systémy jednotlivě správce stojí. Správci tak budou schopni porovnat nabídku z eGovernment Cloudu, zda je výhodnější než jejich dosavadní přístup, tedy zda se přechod do Cloudu vyplatí. Přesun a využívání služeb eGC by mělo být nenásilné a výhodné. Pokud by TCO analýza ukázala, že dosavadní model je výhodnější, není nutné cokoli měnit.

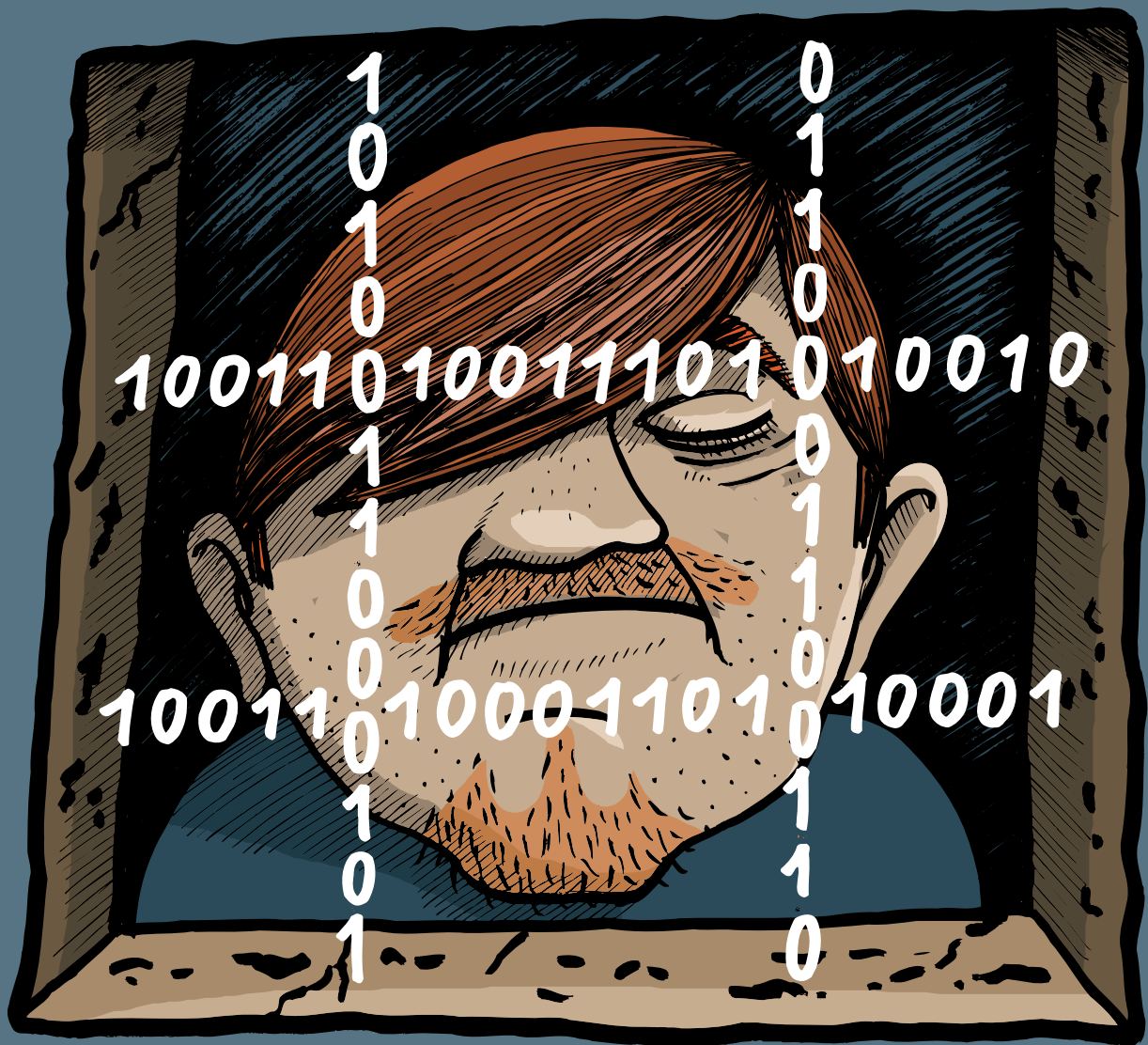
Podstatné tedy je, že k využívání cloudových služeb státu nikdo nikoho nenutí, veškeré kroky by se měly dělat na základě výsledků analýzy, na což bude dohlížet řídicí orgán. Předpokladem ovšem je, že potřebu a výhodnost využití cloudových služeb postupně zadavatelé pochopí a budou je sami vyžadovat.

KYBER

BEZPEČNOST

16. 4. 2019

- VÍC NEŽ ZÁKON

Praha, Malostranská beseda

www.egovernment.cz

NÁSLEDUJÍCÍ TÉMATA BYLA OBSAHEM NEJČASTĚJŠÍCH DOTAZŮ, NEBO NEJOBSÁHLEJŠÍ DISKUZE V RÁMCI SEMINÁŘE MALÁ INVENTURA

JEDNOTNÉ INFORMAČNÍ MÍSTO

Podle zástupců MV ČR je otázka zřízení jednotného místa, kde by byly k dispozici aktuální informace ať už o Portálu občana, tak o souvisejících tématech, rozhodně dobrou myšlenkou. Něco podobného se nyní realizuje ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti pro sféru justice. Diskutující však upozornili, že i když cílem je zveřejňovat co nejvíce dostupných informací a podkladů, je zároveň nutné definovat a respektovat existující licenční práva. Sice směřujeme k modelu, který se dá nazvat Open Source ve veřejné správě, ale právě s ohledem na to, že se pohybuje v rovině veřejné správy, je potřeba licenční podmínky upravit. Nicméně bylo slíbeno, že je to rozhodně myšlenka, kterou se bude MV ČR zabývat. V této souvislosti je

zároveň vhodné rozlišovat mezi technickými informacemi určenými především pro programátory a technické záležitosti, které by měly mít svůj vlastní kanál, a obecné informace a novinky určené široké veřejnosti. Pro ty zde již existuje účet na Twitteru, na který rovněž odkazuje dlaždice z Portálu veřejné správy. Samozřejmostí jsou i facebookové stránky. V současné době je aktuální příprava propagačních kampaní (například na datové schránky - chci-datovku.cz).

Pokud jde o techničtější informace, ty budou výstupem jednotlivých základních dokumentů a budou zpracovány OHA, případně dalšími odbory. Příkladem může být prezentace povinných architektonických vzorů, a to včetně komentářů a návodů. Je však nutné tyto podklady důkladně dopracovat a zároveň najít vhodné místo pro sdílení a prezentaci.

PLATEBNÍ BRÁNA

Platební brána není sama o sobě technologicky výrazně složitá. Při jejím případném používání ve veřejné správě nastává určitý problém při určení příjemce peněz. Příkladem může být založení živnostenského oprávnění, což je centrální služba, kterou poskytuje MPO, ale správní poplatky na základě příslušné legislativy směřuje na příslušné ORP, nebo živnostenský úřad. To je procesní záležitost, kterou je nutné dořešit. Pro první pololetí roku 2019 je již vytipováno pár agend, GFŘ a GŘC. Především je to potvrzení o bezdlužnosti. Jedná se o zpoplatněný výpis, na kterém bude odzkoušena platba kartou. Aktuálně jsou rovněž vedena jednání s MPO, které již nyní má na svém webu k dispozici formulář o založení živnosti, změny živnosti - přerušování, či její ukončení. Mělo by se jednat o další služby podání, které budou dostupné na Portálu občana, a zároveň se hledají cesty, jakým způsobem realizovat platbu za tento úkon. Jak bylo však uvedeno, procesní záležitosti jsou výrazně složitější než ty technické.

PROJEKT SONIA

Projekt SONIA bezprostředně souvisí s užitím elektronické identifikace. Po dlouhé přípravě a rozsáhlých diskuzích, které se vedly na soukromoprávní bázi mezi ICT Unii a Českou bankovní asociací, byl vytvořen koncept toho, jak by mohly banky se svými identitními prostředky vstoupit do prostoru využívání elektronických identifikačních prostředků v souladu se zákonem o elektronické identifikaci. Stručně řečeno, banky chtějí svoje elektronické identifikační prostředky, jako jsou přístupové údaje do internetového bankovníctví, využívat v soukromoprávní sféře, případně i směrem k veřejné správě prostřednictvím NIA. Jednání jsou ve velmi pokročilém stádiu, kdy je možné říci, že jsme pravděpodobně před konečnou verzí právní úpravy, kterou bychom skutečně mohli přijmout. Pokud by byla skutečně zpracována, lze do jednoho roku od jejího případného přijetí očekávat, že identitní prostředky bank budou využívány jako prostředky, kterými se budeme moci přihlásit do některých digitálních služeb státu. Důležitost takového momentu vynikne, pokud si uvědomíme, že se jedná o 4 mil. klientů internetového bankovníctví, kterým by se najednou otevřela cesta do digitálního světa veřejné správy.

V této souvislosti vznikl při SZR technický a legislativní tým, který pracuje s možností, že by do již existujícího zákona o bankách, který by měl být v nejbližších měsících projednáván v Poslanecké sněmovně, vložit pozměňovací návrh. Ten by měl umožnit výše popsané a nejpозději do září letošního roku by to mohlo být v právním řádu.

Cílem je tedy, aby klient, který je současně klientem banky, utility společnosti, která mu dodává plyn elektřinu vodu atp., a současně je klientem státu v rámci e-governmentu, používal pouze jeden identitní prostředek. Přitom je na něm, který

si zvolí. Použije tedy jemu nejpříjemnější prostředek pro prokázání identity (OP, bankovní přístup), konkrétní platforma by mu měla dávat stejnou službu, přičemž je jedno, zda za tím stojí NIA, SONIA nebo něco úplně jiného.

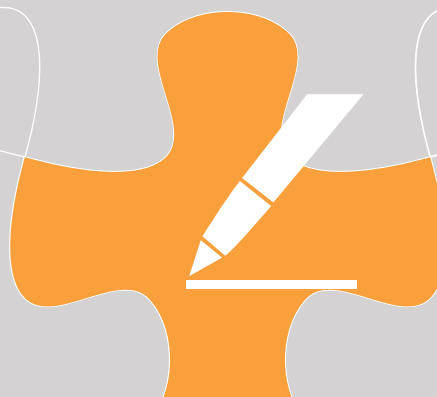
PEČETĚNÍ A PODEPISOVÁNÍ

Metodika elektronického podepisování a pečetění, je již k dispozici?

Metodika je k dispozici na webových stránkách Ministerstva vnitra – www.mvcr.cz, sekce eGovernment, kapitola eldas, elektronický podpis – odkaz na informace pro uživatele. Zde je prvním článkem tato Metodika, což je 15 stránkový dokument. Úvodní strana je jakýmsi jednostránkovým shrnutím základních pravidel, kterými by se veřejná správa měla řídit, pokud vytváří nějaké dokumenty právně formalizované vůči třetím osobám. Jsou zde uvedeny i příklady toho, co by se mělo podepisovat a pečetiit.

Musí být dokumenty vytvořené jedním OVM odeslané prostřednictvím ISDS druhému OVM opatřeny kvalifikovaným elektronickým podpisem na kvalifikovaném prostředku?

Náležitosti dokumentů určují speciální procesní právní předpisy, které stanoví, jestli ten který úřední dokument má být podepsán oprávněnou úřední osobou, nebo jaké má mít další náležitosti. Podle názoru MV ČR pravidla stanovená těmito procesními právními předpisy mají přednost před obecnou fikcí podpisu, která je stanovena v zákoně č. 300/2008 Sb. Pokud tedy procesní právní předpis stanovuje povinnost podpisu, tak nelze použít fikci podpisu. Dokument, i když se posílá cestu ISDS, by měl být podepsán oprávněnou úřední osobou, pokud se jedná o elektronické podepisování, pak kvalifikovaným elektronickým podpisem.

ZÁKON O PRÁVU NA DIGITÁLNÍ SLUŽBY

Aktuálně je velice sledovanou aktivitou příprava návrhu zákona o právu na digitální služby. Hlavním iniciátorem vzniku tohoto návrhu byla ICT Unie. Protože se jedná o návrh, který by mohl zásadně změnit celý proces digitalizace veřejné správy a vrátit Českou republiku zpět na přední místa v Evropě, ptali jsme se prezidenta ICT Unie, zda na takto ambiciózní úkol stačí opravdu jen jeden zákon.

Samozřejmě, že jeden zákon sám o sobě nestačí, ale věříme, že to může být zcela zásadní krok k relativně rychlé změně. Hlavně však musíme najít odvahu opustit zažitě zvyky a změnit naše myšlení. Musíme chtít, aby stát sloužil a k tomu kvalitně a moderně využíval své nástroje. Aby se již konečně i u nás naplnily celoevropské principy „only once“, „digital by default“ nebo „sdílení dat“.

Můžete tyto principy trochu vysvětlit? Jak konkrétně mohou změnit náš život?

Je to celkem jednoduché. Only once znamená poskytnutí svých údajů jen jednou. To je první systémová změna. Nově by si úřady měly údaje již jednou poskytnuté povinně sdílet buď na základě zákonného zmocnění, či na základě mého souhlasu. Tím se naplní tak často opakované „obíhají data a ne občan“. Druhý princip úzce navazuje na only once a je jím povinné sdílení dat. To znamená dokončení propojeného datového fondu a sdílení údajů nejen na referenční úrovni, ale také povinné sdílení autoritativních údajů obsažených ve všech informačních systémech veřejné správy, vždy však jen oprávněnými uživateli a výhradně s využitím služeb Informačního systému základních registrů. Posledním zmíněným principem je „digital by default“. Tento princip zjednodušeně znamená, že bude-li veřejná správa připravovat jakékoliv nové služby, měla by je vždy připravovat i v digitální podobě. Což ale neznamená, že je tím omezena možnost občana komunikovat s úřady fyzicky nebo asistovaně.

Co je tedy předmětem návrhu zákona o právu na digitální služby?

Jedná se vlastně o naplnění základních principů digitalizace tak, jak je stanovila Evropská unie a jak by je měly jednotlivé členské státy promítnut do svých veřejných správ. Naplnění těchto principů přinese zásadní změnu ve vztahu mezi občanem a státem. Veřejná správa bude transformována směrem ke klientsky orientovaným službám. Dojde k zásadnímu posílení role občana. Vhodná digitalizace umožní odstranit nadbytečnou a neodůvodnitelnou administrativní zátěž občanů, usnadní interní procesy veřejné správy a zároveň významně zvýší transparentnost veřejné správy. Přitom je třeba připomenout, že se nejedná o žádnou revoluční novinku. To, co navrhuje, není žádná zásadní revoluce, je to vlastně jen naplnění a dokončení původní strategie Smart Administration a architektury českého e-governmentu z let 2006–2010.

Zákon o právech tedy řeší jen práva občanů a nikoliv povinnosti úřadů?

Přesně tak. Je to vlastně zrcadlové promítnutí práv občanů proti povinnostem, které již mají úřady stanoveny v jednotlivých zákonech, aby mohly práva občanů naplnit. Ovšem nejsou v převážné míře plněny. A v klientském přístupu se mají obě strany této mince potkávat. Stát však dosud nebyl schopen občanům zpřístupnit jednoduchý nástroj, kde by na jednom místě všechna svá práva a povinnosti mohl „vidět“. A i to má přinést návrh zákona.

Součástí návrhu jsou však i změny některých existujících zákonů. Jaká je Vaše ambice v této změnové části a čeho chcete docílit?

Víte, tato část je samozřejmě předmětem velké diskuze. Jak jsem již uvedl, nebylo a není naším cílem modernizovat celý právní řád. To je podle svěřených kompetencí odpovědností konkrétních ministerstev. My jsme se jen pokusili upravit ty zákony, které tvoří základní rámec e-governmentu a které jsme shodou okolností kdysi vytvářeli na straně státu. Je velkým paradoxem, že řadu návrhů obsažených ve změnové části návrhu zákona jsme do návrhu zapracovali na základě požadavků odpovědných ministerstev. Gestorů zákonů, kteří mohli dosud kdykoliv tyto změny zákonů sami zpracovat a předložit. Zůstává otázkou, proč tak neučinili a proč nás za to dnes dokonce kritizují. Naší snahou je vytvořit jen takové změny, které jsou pro funkčnost celého návrhu nezbytné. Chceme-li například garantovat občanům právo na informa-

ce o tom, jaká data o nich stát vede a k jakému účelu je využívá, stejně jako právo na informaci o aktuálnosti těchto dat, potřebujeme mít k tomu bezpečný a garantovaný komunikační kanál. A k čemu jsme vybudovali za velké veřejné peníze informační systém datových schránek, když jej neumíme nebo nechceme zadarmo zpřístupnit každému občanovi? Ne jako povinnost, ale jako právo je využívat. K čemu jsme stavěli systém základních registrů a připojili k nim více než 5,5 tisíce informačních systémů veřejné správy, když nechceme sdílet v nich vedená data? Myslíte si, že je dále obhajitelné vydávat ročně na jejich provoz ze státního rozpočtu přes 8 mld. Kč a přitom stále všechno musí opakovaně dokladovat a prokazovat občan? To je tedy naše ambice. Změnit jen to, co v této fázi nezbytně nutně potřebujeme k dokončení toho, co již dávno mělo být dokončeno a mělo sloužit občanům. A opět nejde o žádné novinky. Obdobný návrh byl na MV připraven již v roce 2012, neboť se jedná o naplnění původních cílů českého e-governmentu. Podle aktuální politické dohody poslanců a odpovědných ministerstev doprovodný návrh změn jednotlivých zákonů připravuje Ministerstvo vnitra. Musíme tedy v této části počkat, jak komplexně bude ke změně přistoupeno.

Hodně otázek se týká Katalogu služeb orgánů veřejné moci. Co má být vlastně jeho obsahem a k čemu má sloužit?

Katalog služeb by měl vzniknout de facto jako výstup z registru práv a povinností, resp. z přehledu ohlášených agend, činností rolí a v rámci nich vykonávaných úkonů (služeb), které mu poskytuje podle platné právní úpravy veřejná správa a na jaké má „de jure“ právo. Katalog bude obsahovat přehled všech úkonů, tedy služeb, ať již se jedná o úkony činěné na žádost občana nebo z moci úřední, všechny služby bez rozdílu, zda jsou poskytovány fyzicky, asistovaně na CZECH Pointech nebo digitálně. Všechny orgány veřejné moci si v rámci přípravy Katalogu také mohou provést revizi svých vlastních povinností dle jednotlivých zákonů a v některých případech může dojít i k zásadní optimalizaci procesu výkonu dané agendy a samotné právní úpravy. Katalog také bude základem pro další etapy digitalizace veřejné správy. Ty agendy, které nebyly dosud částečně či úplně digitalizovány, budou na základě vládního technického plánu přechodu na digitální služby postupně v následujících 4 letech po vzniku Katalogu digitalizovány. Je překvapující, že i vznik Katalogu považují některá ministerstva za nerealizovatelnou.

ný, neboť možná řadu činností vykonávají bez konkrétního zákonného zmocnění jen na základě hesla: „Tak se to tu dělá už od nepaměti“.

Znamená to, že tento zákon nenařizuje jako jedinou možnost digitální formu? Bude si tedy občan moci i nadále zvolit, jak se státem komunikovat?

Samozřejmě. To je jedna z nosných premis tohoto návrhu. Proto se návrh jmenuje o právu na digitální služby. Není to povinnost, ale právo občanů. Je to připravováno pro ty občany, kteří jsou připraveni, schopni a ochotni komunikovat digitálně a využívat digitální služby státu. Více než 75 % občanů nakupuje on-line, využívá služeb e-commerce a zhruba 4 mil. občanů používá internetové bankovníctví. To je skupina obyvatel, kteří očekávají stejný přístup i ke službám státu. Samozřejmě však respektujeme i ty občany, kteří nechtějí nebo nemohou komunikovat digitálně a zachovááme jim i možnost docházet na úřad fyzicky, komunikovat listinou formou, či využívat asistované služby kontaktních míst veřejné správy CZECH Point.

V posledních dnech bylo možné vnímat kritiku některých úřadů, že tento návrh je zcela zbytečný a hlavně, že nebyl připraven standardním legislativním procesem. Jak tuto kritiku vnímáte Vy?

Samozřejmě, že si uvědomujeme neobvyklou povahu procesu přípravy a svým způsobem kritiku zvoleného postupu chápeme, ale není to první příklad v poslední době. Navíc tento postup je zcela v souladu s právním řádem, neboť poslanci jsou obdařeni legislativní iniciativou, tedy mohou navrhnout zákony. Obdobně jako v našem případě přistoupili k řešení dlouhodobého problému poslanci i v případě přípravy a projednávání návrhu změny zákona o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací. I zde cítili poslanci odpovědnost za nápravu řady let neřešeného problému při výstavbě strategických staveb státu a i zde se jednalo o změny, které nebyly v souladu s názory odpovědných ministerstev. Tyto příklady totiž bohužel dokládají realitu, kdy odpovědné úřady nemají logickou snahu nebo odvahu přistoupit k zásadním změnám ve své vlastní činnosti. Ale bez těchto změn ke zlepšení podmínek života u nás a tím i zvýšení konkurenceschopnosti nelze dosáhnout. A to je i příklad jakékoliv další etapy digitalizace ve veřejné správě. Ani zde nelze logicky oče-

kávat aktivní a moderní přístup úřadů k tomu změnit sama sebe. Snahu přetransformovat se z vrchnostenské správy na klientsky orientovanou veřejnou službu. Tuto změnu, stejně jako třeba u zmiňovaných strategických dopravních staveb, musí iniciovat a prosadit politici s přímým mandátem od občanů, tedy zákonodárci. Proto i přes zdánlivou neobvyklou povahu jsou v případě takových zásadních celospolečenských změn nezbytné i poslanceké návrhy.

Vnímají to takto i poslanci a podařilo se nalézt pro návrh podporu poslaneckých klubů?

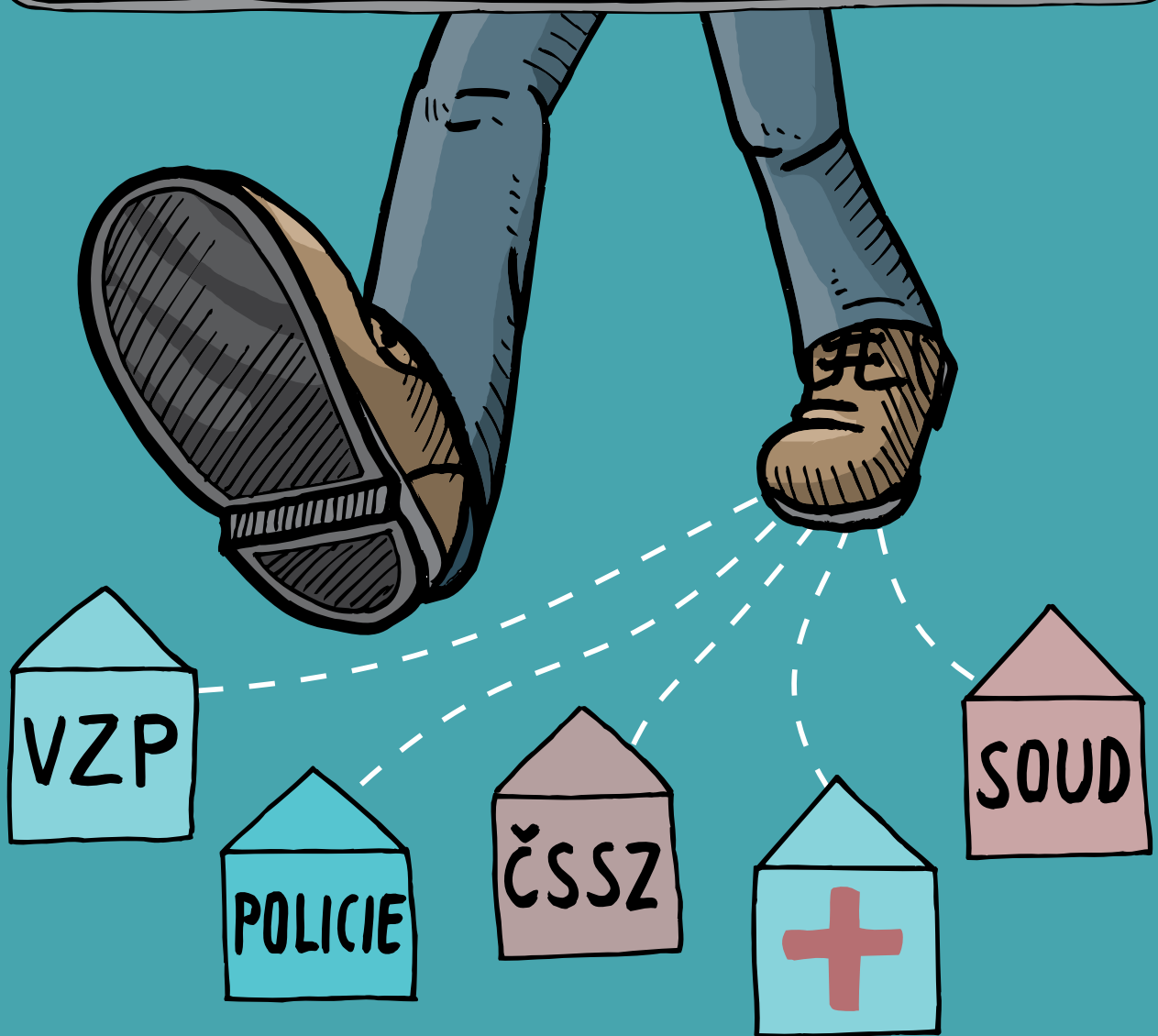
Ano. Musím s potěšením říct, že řešení formou poslaneckého návrhu má podporu všech poslaneckých klubů napříč politickým spektrem. Dne 8. března 2019 byla představiteli všech poslaneckých klubů podepsána dohoda o spolupráci při přípravě a prosazení návrhu zákona o právu na digitální služby, jejíž součástí je i závazek projednat návrh ve třetím čtení do 15. července 2019. Návrh má také podporu předsedy vlády a vládního zmocněnce pro digitalizaci a IT. Návrh totiž není ani „pravý“, ani „levý“, ale má zlepšit podmínky života všem občanům, kteří budou chtít se státem digitálně komunikovat. Tak jak je koncipován, je vlastně naplněním programových cílů všech stran zastoupených v Poslanecké sněmovně. To, co zatím není zřejmé, ale je stejně důležité jako samotný zákon o právu na digitální služby, jsou i návrhy změn stávajících zákonů. Zde vyčkáme na návrhy MV a samozřejmě jsme připraveni pomoci poslancům zajistit potřebnou komplexnost a úplnost i všech navazujících změn zákonů.

eIDENTITA

... už jen krůček

O B Ā A N S K Ý P R Ů K A Z

Praha,
Malostranská beseda 24. 4. 2019

www.egovernment.cz

PROBLEMATIKA OSOBNÍCH IDENTIFIKAČNÍCH ÚDAJŮ A ELEKTRONICKÉ IDENTIFIKACE

Zákon o elektronické identifikaci přináší nové povinnosti v souvislosti s prokazováním totožnosti s využitím elektronické identifikace. Od 1. 7. 2020 v zákonem stanovených případech toto bude možné pouze s využitím kvalifikovaných systémů elektronické identifikace.

Pro pochopení problematiky je nutné nejprve ujasnit některé základní pojmy z nařízení eIDAS související právě s elektronickou identifikací.

Elektronickou identifikací se dle nařízení eIDAS rozumí „postup používání osobních identifikačních údajů v elektronické podobě, které jedinečně identifikují určitou fyzickou či právnickou osobu nebo fyzickou osobu zastupující právnickou osobu“. Nařízení eIDAS dále pak uvádí, že **osobními identifikačními údaji** se rozumí „soubor údajů umožňujících určit totožnost fyzické či právnické osoby nebo fyzické osoby zastupující právnickou osobu“.

Zákon č. 250/2017 Sb. pak v přímé návaznosti na nařízení eIDAS upravuje zejména využití elektronické identifikace. Dle znění zákona č. 250/2017 Sb. a důvodové zprávy se nemusí nutně jednat pouze o využívání elektronické identifikace v rámci on-line služeb, ale elektronic-

ké identifikace obecněji, tj. i v jiných než on-line službách. A právě na tyto aspekty se zaměříme.

Představme si situaci, kdy máme k dispozici například elektronický občanský průkaz – zde je **číslo občanského průkazu** zcela jednoznačně „osobní identifikační údaj“, který lze prostřednictvím občanského průkazu a kvalifikovaného systému elektronické identifikace využít k jednoznačné identifikaci fyzické osoby, a tudíž i k jejímu ztotožnění. Navíc číslo občanského průkazu je uloženo i v tzv. identifikačním certifikátu, který Národní bod spravovaný správcem Správa základních registrů využívá právě pro jednoznačnou identifikaci držitele občanského průkazu. Takže číslo občanského průkazu je „osobní identifikační údaj“ a dále pak je číslo občanského průkazu tzv. osobní údaj dle nařízení GDPR. Pokud budeme prokazovat totožnost s využitím elektronické identifikace a využijeme-li ke ztotožnění např. číslo občanského průkazu z elektronické-

ho občanského průkazu, pak bychom od 1. 7. 2020 měli toto provést výhradně prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace.

Využijeme-li v rámci různých životních situací vyžadujících prokázání totožnosti v souladu s §2 zákona č. 250/2017 Sb. tzv. „osobní identifikační údaj“ v rámci elektronické identifikace, tak toto ztotožnění nemůžeme od 1. 7. 2020 provést pouze v rámci vlastního informačního systému či jiného svého technického prostředku, ale pouze s využitím kvalifikovaného systému elektronické identifikace.

Dle zákona o elektronické identifikaci se tedy jedná o každý osobní identifikační údaj splňující vlastnosti uvedené v definici dle nařízení eIDAS využívaný pro elektronickou identifikaci konkrétní osoby. Navíc obecné pojmy v zákoně č. 250/2017 Sb. se neomezují pouze na fyzic-

elektronickou identifikaci fyzických osob významně pomůže nařízení na ochranu osobních údajů, neboť v případě fyzických osob s ohledem na nařízení GDPR musely organizace provést detailní analýzy svých informačních systémů, a to právě s ohledem na zpracování osobních údajů a zajištění jejich ochrany v souladu s nařízením. Pojem „osobní identifikační údaj“ je pak v případě fyzických osob zcela jednoznačně osobním údajem dle nařízení GDPR, a proto by již nyní každá organizace měla naprosto přesně vědět, ve kterých procesech a v jakém rozsahu tyto údaje využívá. Porovná-li tuto analýzu s analýzou životních situací, pro které bude ze zákona nebo při výkonu působnosti nutné zjištění totožnosti fyzické osoby, bude přesně vědět, které informační systémy, v jakém rozsahu a v jakém okamžiku bude nutné „napojit“ na kvalifikovaný systém elektronické identifikace.

§ 2 Prokázání totožnosti s využitím elektronické identifikace

Vyžaduje-li právní předpis nebo výkon působnosti prokázání totožnosti, lze umožnit prokázání totožnosti s využitím elektronické identifikace pouze prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace (dále jen „kvalifikovaný systém“).

ké osoby, ale právě v návaznosti na nařízení eIDAS a přímý odkaz na toto nařízení se používají ze zákona č. 250/2017 Sb. i pro určení totožnosti právnických osob nebo fyzických osob zastupujících právnické osoby. Toto je poměrně významný zásah do využívání tzv. „osobních identifikačních údajů“, do řady informačních systémů a nejen informačních systémů v rámci on-line služeb, ale i při off-line službách.

Ostatně důvodová zpráva k zákonu č. 250/2017 Sb. v této souvislosti uvádí:

„Prokázání totožnosti s využitím elektronické identifikace se umožňuje v rámci on-line služby nebo jiné činnosti. On-line služba obecně je termínem užívaným nařízením eIDAS, byť jím nedefinovaným (skutečnost, že je nařízením eIDAS užívána, eliminuje možnost jejího definování vnitrostátním předpisem). Z nařízení eIDAS lze nicméně dovodit, že jde o jakoukoliv službu (veřejnoprávní či soukromoprávní), která je poskytována s využitím elektronických nástrojů (výpočetní techniky, internetu apod.).“

Výše uvedená povinnost začíná platit již za 15 měsíců, což je poměrně krátká doba. Paradoxně zde právě pro

Pro fyzické osoby je možné využít kvalifikovaného systému elektronické identifikace provozovaného Správou základních registrů. Jako prostředek v současné době lze využít elektronický občanský průkaz a dále pak další technická řešení Národního bodu, který spravuje též Správa základních registrů. Podrobnější informace lze nalézt na url odkazu [<https://www.eidentita.cz/Home>].

Otevřenou otázkou však zůstává, jak po 1. 7. 2020 řešit situace v rámci elektronické identifikace právnických osob a fyzických osob zastupujících právnické osoby, neboť doposud pro výše uvedené situace Česká republika stále nemá žádné odpovídající systémové řešení. Ostatně nejen požadavky zákona č. 250/2017 Sb., ale i požadavky na „přeshraniční ztotožnění“ z řady oznámených systémů elektronické identifikace budou vyžadovat řešení pro elektronickou identifikaci právnických osob či fyzických osob zastupujících právnické osoby. Zde je otázkou, zda Česká republika nabídne odpovídající řešení v požadované funkcionalitě včas.

Ing. Robert Píffl,
odborný poradce pro e-dokumenty
a e-government

SMYSL A BUDOUCNOST OBEČNÍCH PORTÁLŮ

Poslední měsíce a snad i roky rezonuje v IT projektech samosprávy sousloví portál občana. Během krátké doby tak vzniklo heslo, jehož obsah je vnímán značně rozdílně. Teprve projekt Ministerstva vnitra – Portál občana – seřadil elektronické služby do přehledných celků a ukázal důležité funkce, které budou sloužit ku prospěchu občanů.

Hlavním problémem projektů Portál občana té které obce spočíval v tom, že pokud se měsíční návštěvnost přehoupla do dvouciferných čísel, byl na městském IT důvod k oslavě. Výzvy IROP (22 a 28, případně jiné) daly vzniknout celé řadě projektů s portálem občana, které jsou předurčeny k nízké využitelnosti klientů – občanů. Hlavním nedostatkem je komplikovanost registrace a přihlášení, špatně zvolená funkcionální soustředěná na úplné elektronické podání vybraných agend, přičemž opravdu cenná funkcionální elektronických transakcí za běžné poplatky – psí, platby za odpad, pokuty - zůstala neřešena. Je vlastně docela jednoduché konečně napravit chybný postup a zpřístupnit to, co klienti městských portálů ocení. Je to tak jednoduché, že se lze rádně divit, že to trvalo tak dlouho.

Elektronické služby občanům – povinně!

Současný trend poskytování elektronických služeb může podpořit projekt SONIA, tedy zapojení elektronického bankovníctví, na které jsou klienti zvyklí. Zásadně může promluvit připravovaný zákon práva na elektronické služby, který občanům přiznává právo řešit své životní situace jinak než prostou návštěvou úřadu.

Společnost Marbes Consulting připravila své řešení Portálu občana v souladu s výzvou 28. Jisté odložení realizace produktu významně prospělo výslednému řešení, které je postaveno ne jako splnění povinnosti mít portál občana, ale jednoznačně směřuje do oblasti řešení životních situací intuitivní, elektronickou cestou. Mnohá řešení spoléhají čistě jen na elektronickou registraci do portálu, přičemž praxe ukazuje, že právě nemožnost založit si elektronický účet přímo na přepážce, je hlavním mezníkem v neúspěchu propagace a užití elektronických služeb. Portál občana nutně musí obsahovat obě metody registrace a přihlášení. Cestu přepážkovou, kde významnou úlohu hraje ta část portálu občana, která umožňuje administraci nového účtu úředníkem přímo v prostředí portálu občana, a cestu plně elektronickou. Obě metody slučují v jednom prostředí dvě a více skupin uživatelů.

Každé město potřebuje něco jiného

Výběr řešení, které bude reprezentovat obec, je důležitým okamžikem pro další směřování obce/města/magistrátu. Je velmi pravděpodobné, že pořízená aplikace bude stěžejním komunikačním prvkem mezi úřadem a pracovníky obecního úřadu. Z toho vyplývá, že na místě je tlak na komfort, srozumitelnost a rychlou orientaci uživatele portálu. Zásadní pro posouzení kvality jednotlivých řešení jsou zkušenosti s nasazováním portálu občana u konkrétních aplikací. Zkušenosti Marbes Consulting vycházejí z projektů z měst i městských částí, přičemž jako zásadní se ukazuje podcenění procesů na straně zadavatele. Je zcela běžné, že dodávané aplikace, jako např. portál občana, nemají žádnou agendově-procesní podporu v dalších systémech úřadu. Portál občana je tak často realizován autonomně bez podpory procesů, úředníci se logicky práci s takovým řešením vyhýbají.

Jak vypadá řešení portálu občana, aby bylo výhodné pro občana i obec? WIN-WIN řešení

- a. umožňuje přihlášení prostřednictvím metod, které kombinují elektronicky gramotné občany s těmi, kteří po světě elektronických služeb jen pokukují;
- b. umožňuje vyřizovat požadavky nejen občanů, ale také firem, organizací a dalších subjektů, protože nemá smysl poskytovat služby jen občanovi, ale i podnikateli;
- c. portál obsahuje otevřená rozhraní na další systémy města, ve kterých se požadavky občanů zpracovávají;
- d. portál umožňuje pohodlnou, přesnou a pečlivou práci s požadavky občanů také úředníkům na straně města;
- e. umožňuje inteligentní propojení portálu občana s webovými stránkami města, editaci obsahu z jednoho místa, nativní začlenění portálu, průběžnou analýzu návštěvnosti a využívání portálu i stránek a následnou optimalizaci obsahu.

Co všechno lze občanům nabídnout během několika málo týdnů:

- rychlé a bezpečné úhrady, okamžitý náhled na závazky vůči městům;
- kontrolu transakcí;
- přehledný strom životních situací (včetně jednoduché administrace obsahu);
- možnost řešení životní situace přímou rezervací času úředníka;
- elektronizaci podání žádostí, úplné elektronické podání, sledování stavu
  - žádosti o dotace,
  - žádosti o informace atd.,
  - podání elektronických formulářů do agend (životní prostředí, sociální agenda apod.);
- možnost zobrazení smluv uzavřených s městem;
- agendy pro firmy ve městě
  - vyřízení agendy poplatků za ubytování (vzdušné),
  - žádosti o zábor území ve městě,
  - možnost podání agendových formulářů za firmu,
  - jeden účet na portále statutárního zástupce může obsahovat více firem;
- aktuality a personalizace toho, co každého občana zajímá (chci jen zprávy o dopravě);
- plně responzivní prostředí pro všechna elektronická zařízení, mobile first přístup.

Další elektronické služby se připravují. Zajímavá je možnost žádosti o vyjádření k existenci sítí přes portál, měření návštěvnosti, analytika nad postupem občanů v portálu a průběžné vylepšování služeb. Mimo to se časem městské a krajské portály propojí s centrálním portálem občana a občan tak bude mít zpřístupněny všechny elektronické služby na základě jednoho přihlášení.

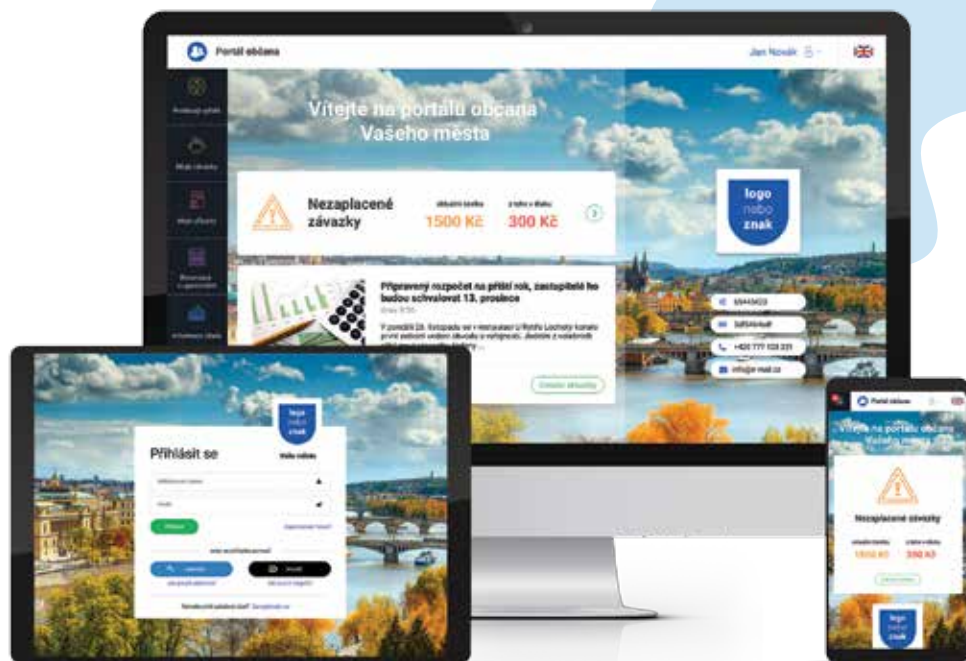
Budoucnost je o spokojených lidech

Budoucnost. Obce i kraje se musí připravit na to, že budou poskytovat elektronické služby. Prvním krokem k elektronickým službám je výběr služeb a jejich publikace v prostředí, ve kterém se požadavky občanů snadno a bezchybně administrují. Pro přesnější představu toho, jak u nás budou vypadat elektronické služby za pár let, se nyní můžeme podívat do Estonska nebo Nizozemska. V obou zemích je elektronizace hlavním motorem změn ve veřejné správě, přičemž jsou to všechno změny, které otvírají informační svět čím dál většímu podílu obyvatel. Na smysluplnosti i komfortu služeb je potřeba zapracovat, nicméně v málokterém oboru je jistota vyšší elektronizace tak vysoká, jako to je u služeb státu pro své občany.

Bc. Michal Karvánek a Jiří Čermín
Marbes Consulting

Portál občana

ÚŘAD MODERNÍ DOBY KOMUNIKUJE S OBČANY ONLINE

Portály a chytré formuláře jsou ideálním řešením pro online komunikaci občana a úřadu. Ať už se jedná o různé životní situace, o samosprávné agendy, příjem a vyhodnocování žádostí o dotace, anebo třeba o poplatky, portálová řešení, šetří občanům cestu na úřad a úředníkům usnadňují práci. Jejich využití je přitom opravdu široké.

Současná legislativa umožňuje, aby se značná část komunikace mezi občanem a úřadem přenesla do online prostředí. Portálová řešení jsou pro tyto účely ideální. Podporují nasazení aktuálních technologií, jako je například propojení s datovou schránkou nebo využití elektronické občanky. „Se zaváděním portálových řešení máme bohaté zkušenosti. Naše expertiza je ověřena mnohými instalacemi na centrálních úřadech i v rámci samosprávy. Software602 využívá ověřenou technologii a na základě už provedených instalací dokážeme doporučit nejlepší řešení,“ říká Michal Vejvoda, ředitel divize samospráva firmy Software602. Díky tomu, že firma spolupracuje s řadou dodavatelů portálových řešení, dokáže přinášet řešení pro širokou škálu potřeb měst, obcí i krajů.

Všechny formuláře na jednom místě

Příkladem pro takové řešení je portál České správy sociálního zabezpečení. Občan zde najde desítky formulářů, díky nimž dokáže online vyřídit žádosti o nejrůznější pří-

spěvky a státní sociální podporu. Dalším portálem, který využívá chytré formuláře, je Podejto.cz – zde občan může vyřídit podání daňového přiznání k dani z příjmu fyzických i právnických osob, podání do sbírky listin, zažádat o výpis z rejstříku trestů, o výpis z bodového hodnocení řidiče a řadu dalších věcí.

Usnadnění práce pro úřad

Údaje, které úřad prostřednictvím formulářů získá, procházejí kontrolou správnosti vyplněných dat s možností ověření totožnosti podle aktuálních trendů NIA, včetně využití elektronické občanky. Formuláře také zajistí předání údajů v elektronické podobě do interních systémů úřadu a umožní poskytnutí zpětné odpovědi. Doba, kterou úředník musí s jednotlivými požadavky strávit, se tak zkracuje. Online komunikace tedy přináší výhody nejen občanům, ale i samotnému úřadu.

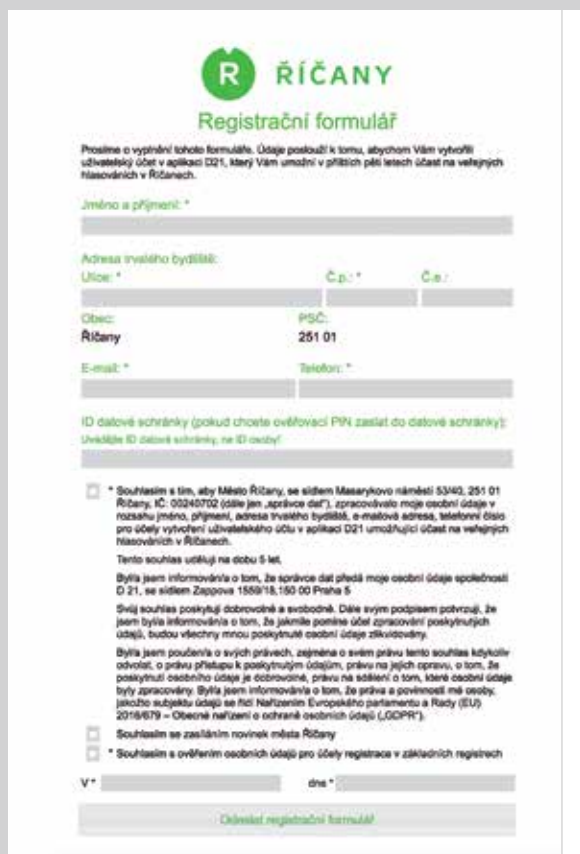
Řešení životních situací

K nejčastějším agendám, které obce využívají, patří poplatky, například za svoz odpadu nebo za psa. Životní situace představují velké množství příležitostí, které je možné díky online formulářům řešit. Uzavření manželství, trvalý pobyt, žádost o občanský průkaz a výpis z katastrálních map, to je jen zlomek situací, které je možné řešit online díky formulářům

Dotace snadno a online

Velkým pomocníkem jsou portály při sběru žádostí o nejrůznější dotace, ale i při jejich vyhodnocování, ať už jde o programy z oblasti kultury, školství a ochrany životního prostředí, nebo třeba o kotlíkové dotace. Velkou kapitolou je řešení životních situací. „Velká část životních situací má jasně definované formuláře. Pokud tomu tak není, dokážeme definovat formulář podle potřeby,“ říká Michal Vejvoda a dodává, že Software602 dokáže navrhnout řešení od jednoduchých formulářů pro poplatky až po ty komplexní, určené pro schválení a poté vyhodnocení žádostí o dotace. Komunikace s občanem prostřednictvím chytrých formulářů je momentálně preferovaným řešením a v budoucnu se bude množství oblastí, které přejdou do online prostředí, dále rozšiřovat.

Michal Vejvoda,
ředitel divize Samospráva,
Software602 a.s.

IDENTITY MANAGEMENT NA PRAŽSKÉM MAGISTRÁTU

Řízení uživatelských identit, oprávnění a rolí neboli Identity Management (dále jen IdM) dnes patří mezi základní stavební kameny komplexního bezpečného IT prostředí středních a velkých organizací. Zjednodušeně řečeno se jedná o centralizovanou správu uživatelů v systémech používaných danou organizací, ve skutečnosti jde ale o mnohem více. IdM přináší zvýšení bezpečnosti z pohledu přístupu uživatelů k informačním zdrojům, zrychluje procesy spojené s přidělováním či odebráním oprávnění, zjednodušuje správu jinak neuvěřitelně velkého množství rolí a odpovídá na mnohé otázky či výtky auditorů.

Složitost zavedení systému IdM závisí na počtu připojovaných systémů a také na tom, co všechno se od takového systému čeká. I v této oblasti může být zaveden systém velmi jednoduše jen se základním setem funkcí, například jen s propagací uživatelských oprávnění do koncových systémů. Pokud se ale k IdM problematice přistoupí komplexně, může vzniknout systém, který pomůže mnohem více – zautomatizuje proces kontroly oprávnění na konco-

vých systémech, zavede systém tzv. business rolí pro jejich jednoduché navázání na organizační strukturu, automaticky kontroluje přidělování konfliktních rolí, obsahuje pravidla pro mnoho automatizovaných operací či obsahuje uživatelskou samoobsluhu, ve které si uživatelé mohou měnit hesla, žádat o nové role, kontrolovat na ně směřované úkoly, nebo třeba sledovat, kde se ve schvalovacím workflow nachází jejich požadavek.

Pojďme se podívat, jak k této problematice přistoupili na Magistrátu hl. m. Prahy (dále jen MHMP), kde si jako nástroj pro správu identit vybrali v rámci VZ open-source produkt IdM midPoint a implementátora AMI Praha a.s.

MHMP jako instituce řídící jeden ze samosprávních celků v ČR má z pohledu IT celkem cca 2 500 fyzických uživatelů a přes 70 různých aplikací a systémů. Podobně jako jiné velké instituce si během své existence v informačním věku vybudoval svébytné procesy správy uživatelů a přidělování práv. Ty byly v řadě ohledů poměrně efektivní, ale zároveň složité přenositelné do automatizovaného prostředí. Zároveň zde existovaly procesy poplatné prostředí bez IdM typu „Přidělte prosím panu XY stejná práva, jako má paní YZ“, což je z pohledu zajištění aktuálnosti a udržitelnosti v tak velké instituci a počtu aplikací velmi náročné.

Cíle a očekávání

MHMP proto k novému projektu přistoupil důsledně a dal si za cíl vytvořit systém, který nedovolí operace s identitami – vznik, změny, zánik, přidělování a odebrání rolí – mimo procesy kontrolované ze strany IdM midPoint. Nezbytným požadavkem byla zpětná auditovatelnost těchto operací. Cílem bylo mj. postavit systém, který zaručí MHMP soulad se zákonem o kybernetické bezpečnos-

ti a platnou legislativou v oblasti ochrany osobních údajů (GDPR) v jejich patřičných kapitolách.

Cílem a de facto očekáváním bylo tedy zajištění řízení životního cyklu uživatelů a řízení přístupů do koncových systémů MHMP (myšleno agend úřadu), získání kontroly nad veškerými změnami na úrovni organizačního zařazení uživatelů a zajištění automatického promítnutí změn do koncových systémů.

Přínosy

Implementací IdM v požadovaném rozsahu se tak dosáhlo očekávaných přínosů projektu:

- zrychlení přidělování přístupů do koncových systémů;
- odstranění chybovosti při přidělování oprávnění (odstraněním lidského faktoru);
- zvýšení bezpečnosti a říditelnosti na základě centralizace správy oprávnění;
- podpora vynutitelnosti bezpečnostních politik v oblasti komplexnosti hesel;
- automatizace vzniku podkladů pro pravidelné audity (kdo, kdy a na základě čeho má přístup do koncových systémů a pod jakým oprávněním);

- řízení rolí s konfliktními oprávněními (SoD);
- zjednodušení řízení oprávnění prostřednictvím tvorby systému business rolí (v budoucnu bude možné využít funkcionalitu certifikačních kampaní pro pravidelné ověřování jejich aktuálnosti);
- automatizace vybraných operací prostřednictvím pravidel;
- logování veškerých operací a podpora pro audity.

Celkově se tedy zavedením IdM urychlily a zjednodušily procesy spojené s přidělováním uživatelských oprávnění, zautomatizovala se aktualizace oprávnění v koncových systémech na základě změn v HR agendě a zvýšila se bezpečnost přístupu uživatelů do koncových systémů a přehlednost o nich.

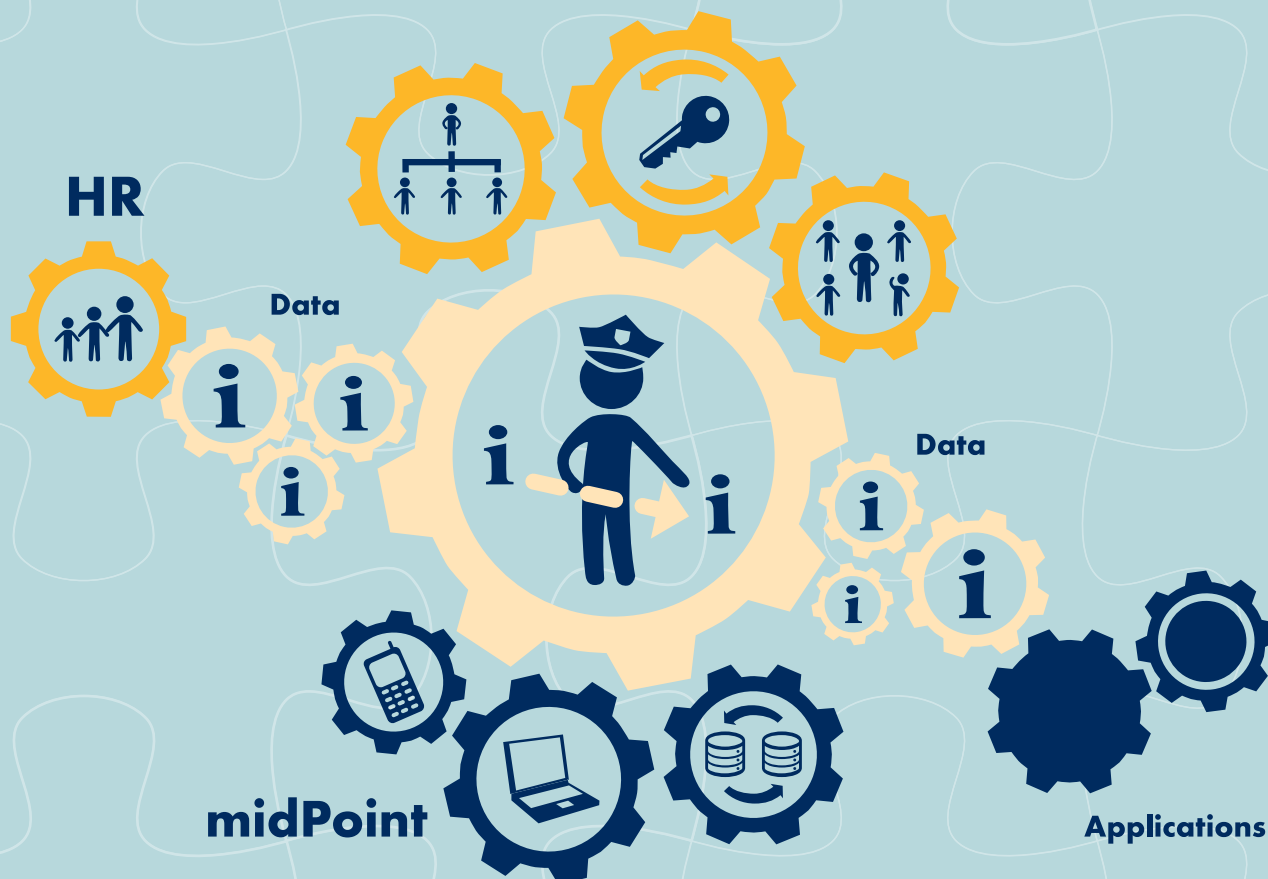
Analýza a návrh

Projekty zavádění IdM vyžadují komplexní analýzu existujících a požadovaných procesů a funkcionalit a nejinak tomu bylo v případě MHMP. Hlavními úkoly analytické části projektu bylo:

- zmapovat dosavadní obecné procesy správy identit a oprávnění;
- identifikovat, jaké aplikace a systémy MHMP vlastně identity využívají;
- podrobně analyzovat správu uživatelů, rolí a případně organizační struktury v systémech a aplikacích, jejichž napojení bylo požadováno v zadávací dokumentaci.

Náš tým organizoval analytické schůzky s účastníky napříč celým úřadem – se zástupci interní správy aplikací a infrastruktury, bezpečnosti, personálního oddělení a v neposlední řadě se zástupci dodavatelských firem, na které MHMP řadu činností správy IT technologií přenesl. Nemůžeme potvrdit časté tvrzení o státních a veřejných institucích, že „levá ruka neví, co dělá pravá“, byli jsme příjemně překvapeni pravidelnými informacemi z paralelně běžících projektů. To nám umožnilo využít i některé jejich výstupy a celkově tak naše úsilí zefektivnit.

Pro všechny systémy má MHMP stanoveny dva druhy garantů – věcné, zodpovědné za to, aby systém správně plnil svou „business“ úlohu v instituci, a technické, zodpovědné za každodenní provoz. Při analýze konkrétních systémů jsme pracovali s informacemi od obou druhů garantů a v další fázi i přímo od dodavatelů aplikací.

Není překvapením, že vesměs všichni pracovníci MHMP, se kterými jsme potřebovali hovořit, jsou velmi časově vytížení. První velkou výzvou analytické části tak bylo dostat co nejdříve ty správné lidi společně do zasedací místnosti. A mohlo se začít.

Naším výstupem byl návrh implementace IdM, který počítal s personálním systémem jako autoritativním zdrojem identit. Existuje základní sada přístupů, které jsou pak automaticky přidělovány všem novým zaměstnancům (Active Directory, agendové systémy). O přístup do dalších aplikací žádají pro své podřízené vedoucí. Výhodou proti dosavadnímu stavu je, že po schválení IdM přístup automaticky v aplikaci založí přes integrační rozhraní a odpadá tak manuální zásah administrátora, který je tak o vzniku přístupu již pouze notifikován.

Důležitou součástí návrhu je integrace na interní Service Desk, jejímž cílem bylo zachovat jednotné kontaktní místo pro koncové uživatele. Pokud tedy chce např. vedoucí požádat o přístup, jde nejdříve do Service Desku, odkud je v určitém kroku automaticky přeměrován do IdM, kde vybere konkrétní systém a roli. Po potvrzení je v IdM spuštěn schvalovací proces, který je plně integrován se schvalováním v Service Desku. Své položky ke schválení uživatelé najdou na stále stejném místě jako dosud, nejsou nuceni chodit do dalšího systému.

Koncepce IdM MHMP počítá i s propojením s jednotlivými městskými částmi a městskými organizacemi, mimo jiné za účelem správy uživatelů pro systémy, které MHMP pro některé MČ a MO provozuje.

Realizace

Nejsnazší variantou propojení IdM s koncovým systémem je, pokud řízený systém používá jako zdroj uživatelů Active Directory nebo některý adresářový server dostupný přes protokol LDAP. V ostatních případech je třeba vybudovat integrační rozhraní pomocí web services nebo přímého propojení s databází.

Zajištění rozhraní na straně řízených systémů je největším rizikem pro harmonogram celého projektu. Narazili jsme na systémy, které rozhraní pro správu uživatelů měly již hotové, ale také na případy, kdy bylo potřeba rozhraní vytvořit či upravit jejich dodavateli, tedy v režimu MHMP zajistit součinnost těchto dodavatelů.

Po samotné realizaci, kterou provedl náš zkušený tým dle osvědčené projektové metodiky, následovala fáze společného testování a tedy opětovné shánění vytižených projektových kolegů. Velmi se nám osvědčilo mít v jedné

místnosti zástupce všech rolí, které se procesů správy uživatelů účastní. Omezili jsme tak případná nedorozumění při vzdálené komunikaci.

Nasazování do provozu

Na MHMP byly manuální procesy správy identit zaběhlé již velmi dlouho, a změna proto nebyla jednoduchá. Brzy jsme pochopili, proč nám naši partneři na straně klienta zdůrazňují nutnost častých návštěv u správných lidí a interního marketingu obecně.

Identity management si nelze představit bez jasně daných postupů. Součástí projektu proto byly návrhy na změny interních metodik, nastavení nových zodpovědných osob a procesů a samozřejmě obvyklé druhy dokumentace, plány pro zálohování a disaster recovery a uživatelské příručky pro zúčastněné role.

Současný stav a další kroky

V současné době IdM na MHMP zajišťuje přenos identit z personálního systému do Active Directory a řízení uživatelů a přístupů (rolí) v několika základních systémech, včetně aplikace pro správu přístupových karet.

Implementační část projektu dále pokračuje a v roce 2019 bude k IdM připojeno celkem cca 20 systémů. Dlouhodobým cílem MHMP je pomocí IdM řídit identity ve všech aplikacích. Jejich integrace však není podmínkou dosažení hlavního cíle, a to řízení vzniku všech identit a přidělování jejich práv přes IdM. Systém již nyní spravuje všechny interní i externí uživatele a obsahuje role i pro aplikace, které nebudou napojené online. IdM midPoint tak umožňuje evidovat žádosti o přístupy i skutečně přidělené role pro všechny aplikace MHMP.

Projekt nasazení Identity Managementu na MHMP byl a je velkou zkušeností pro týmy na straně zákazníka i dodavatele. Spolupráci nám nyní usnadňuje především to, že jsou za společnou práci vidět konkrétní a hmatatelné výsledky s jasnou přidanou hodnotou.

Petr Urban
obchodní ředitel
AMI Praha, a. s.

2019 iSSS

1.-2. dubna Hradec Králové

Kongresové centrum Aldis, Eliščíno nábřeží 385

- 22. ročník renomované konference – jedné z největších evropských akcí svého druhu
- Mimořádná příležitost k setkání se špičkami domácí politické scény, ministry, zástupci státní správy a samospráv z ČR i zahraničí, krajskými či městskými informatiky, vysokými manažery renomovaných firem i nezávislými odborníky
- Přes 200 přednášek a vystoupení během dvoudenního programu, více než 100 partnerů a firem ve výstavní části
- Rozsáhlá publicita prostřednictvím desítek mediálních partnerů, mezi nimiž nechybí ČT, ČRo nebo ČTK

Konference se bude věnovat zejména těmto tématům

- Jak dál v informatizaci veřejné správy – online služby pro občany a firmy, infrastrukturní projekty, efektivní a centrálně koordinované ICT ve veřejné správě, potřebná legislativa, nové výzvy...
- Další rozvoj efektivní komunikace občanů s veřejnou správou – Portál občana, snižování administrativy, elektronická identita, uživatelsky přívětivé služby...
- Cloud, sdílení výpočetního výkonu, sdílené služby, mobilní technologie...
- Transparentnost veřejné správy, otevřená data...
- Kybernetická bezpečnost, ochrana osobních údajů...
- Chytrá města, internet věcí, plné využití potenciálu moderních technologií...
- Financování projektů, veřejné zakázky, elektronická tržiště...
- Možnosti implementace zahraničních vzorů a zkušeností...
- Workshopy, panelové diskuse, příklady dobré praxe, populární soutěže...

Další informace týkající se upřesněných okruhů témat a koncepce jednotlivých odborných bloků budou postupně zveřejňovány na www.issc.cz

www.issc.cz / www.v4dis.eu

iSSS
V4DIS

DLOUHODOBÉ UCHOVÁVÁNÍ ELEKTRONICKÝCH DOKUMENTŮ

Elektronické podpisy a časová razítka se dnes v rámci elektronické komunikace již běžně používají. Čím více elektronických dokumentů vzniká, tím více je palčivá otázka jejich bezpečného uchování v horizontu roků, případně desítek let. Požadavek na uložení je jednoznačný – musí být zachována možnost ověření všech požadovaných atributů, a to bez ohledu na budoucí technologické změny. Především si musíme být jisti, že dokument nebyl v průběhu uložení pozměněn či podvržen. Dále je nutné pamatovat na zachování čitelnosti, tj. musí být možné se seznámit s obsahem dokumentu přímo nebo prostřednictvím technického zařízení.

Platnost certifikátu, na kterém je založen zaručený/kvalifikovaný elektronický podpis, je 1 rok. Po uplynutí této doby, tj. po expiraci certifikátu, není možné technicky stav podpisu ověřit. Jak tedy uložit elektronické dokumenty, aby bylo důvěryhodně prokazatelné, že dokument se nezměnil (je stále originálem), existoval v daném časovém okamžiku (je zafixován v čase) a byl podepsán podepisující osobou (a podepisující osoba nemůže tvrdit, že dokument nepodepsala)?

Řešení jsou v podstatě tři:

1. Krátkodobá archivace – kvalifikovaná elektronická časová razítka a archivní kvalifikovaná elektronická časová razítka

Jestliže vyjdeme z premisy, že platnost elektronického podpisu je neomezená, avšak platnost certifikátu, na kterém je podpis založen, činí 1 rok, a tuto dobu pro plnou technickou ověřitelnost lze prodloužit na 3 roky při připojení časového razítka, lze řetězením časových razítek (RFC 4998) prodloužit dobu ověřitelnosti na 6, 9 i více let. Delší časové období však není možné ze strany kvalifikovaného poskytovatele služeb vytvářejících důvěru garantovat, protože dochází ke slábnutí kryptografických algoritmů. Průměrná doba elektronické archivace řetězení časových razítek činí 10 let. Protože obsah dokumentu, ke kterému je připojeno časové razítko, je věcí jeho původce, pracují produkty při řetězení razítek tak, že prvním razítkem se označuje hash dokumentu a druhým razítkem v řadě hash prvního razítka atd.

2. Střednědobá archivace – důvěryhodný archiv

Jde o důvěryhodný archiv, který musí poskytovat možnost dlouhodobého uchování dokumentů se zachová-

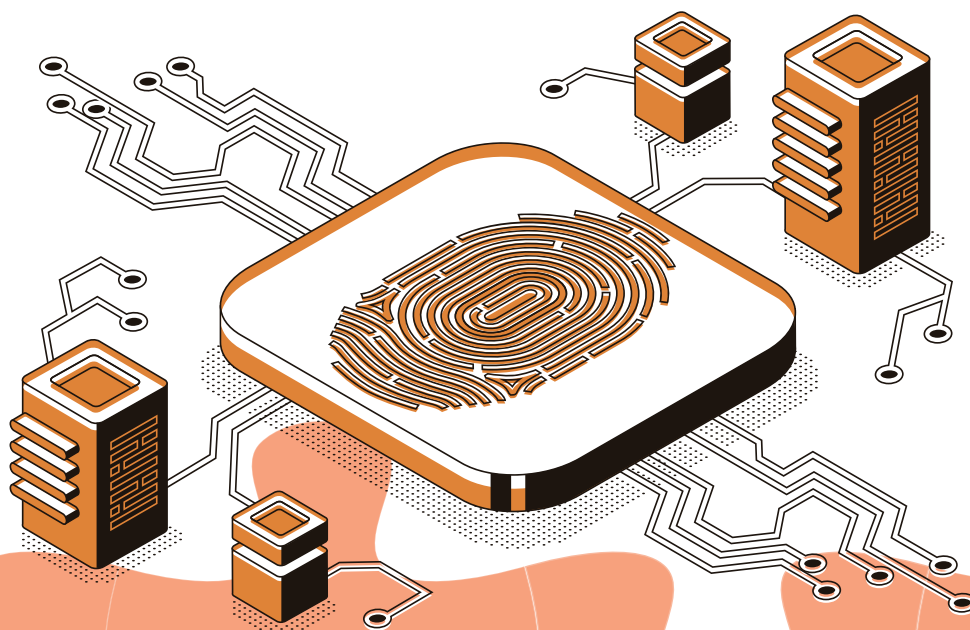
váním validity. Řešení je ideálně nezávislé na prostředí klienta, představuje samostatný modul, který komunikuje s ostatními systémy pomocí webových služeb. Z pohledu těchto systémů představuje zvláštní typ úložiště s funkcemi ukládání, čtení (získání), vyhledávání dokumentů a získání důkazu validity uloženého dokumentu.

Samo úložiště pak interními procesy zajistí periodické prodloužení validity na základě zvolené archivační politiky s využitím certifikátů a časových razítek.

Velmi důležitým aspektem je zabezpečení dat. Data v samotném úložišti by měla být ukládána zabezpečeně, veškeré záznamy (logy) elektronicky podepisovány a archivovány obdobným způsobem jako vlastní dokumenty. Uložené dokumenty nesmí být možné přepisovat ani mazat, pouze uložit další verze.

3. Dlouhodobá archivace – globální řešení

Globálním řešením je zabezpečený systém, který pracuje s PAdES (B-B, B-T, B-LT, LTA) dokumenty a formou inkrementálního update vytváří revize původního dokumentu (ze kterých se vždy dá zkontrolovat původní originální dokument). Součástí systému musí být ověřování platnosti elektronického podpisu, pečete a časového razítka před vlastním uložení dokumentu, ověření právní stránky platnosti podpisů (tj. zda osoby, jež připojily svůj elektronický podpis k dokumentu, jsou k tomu skutečně oprávněny a zda je takto podepsaný dokument právně validní) a vytvoření a uložení protokolu tyto skutečnosti deklarující. K protokolu je nutné se chovat stejně jako k vlastnímu dokumentu.

V souvislosti s použitím časového razítka je důležité akcentovat fakt, že časové razítko neprokazuje dobu vzniku dokumentu, ale skutečnost, že dokument existoval v okamžiku, kdy k němu bylo přidáno. Samotný dokument mohl vzniknout kdykoliv před tímto okamžikem. Nařízení eIDAS stanoví, že „u kvalifikovaného elektronického časového razítka platí domněnka správnosti data a času, které udává, a integrity dat, s nimiž jsou toto datum a tento čas spojeny“.

Každý přijatý elektronický dokument, a to ať už bude dlouhodobě uchovávan nebo nebude, by měl projít ověřením, zda jsou splněny všechny požadavky na jeho důvěryhodnost – zejména zda elektronický podpis nebo elektronická pečeť jsou platné, integrita nebyla porušena a připojené časové razítko je platné. Jedná se o poměrně náročné procesy, které však nemusí ten, kdo ověřuje, provádět vlastními silami. To platí především u příjemců velkých objemů dokumentů, kdy je „manuální“ ověřování nere realizovatelné. Funkci ověřování mají implementovanou některé systémy spisových služeb, a především je nabízena jako samostatná kvalifikovaná služba podle nařízení eIDAS, ověřující platnost jak uznávaných elektronických podpisů (tj. všech, které jsou založené na kvalifikovaných certifikátech), tak kvalifikovaných elektronických pečetí. Na našem trhu jsou i systémy spisových služeb, jejichž součástí je tato kvalifikovaná služba.

Pozornost je třeba věnovat i formátům elektronického podpisu a elektronické pečetě, samozřejmě nikoliv na úrovni uživatelů, ale tvůrců příslušných aplikací. Naříze-

ní eIDAS se sice v tomto ohledu vztahuje pouze na veřejnou správu, ale jistě lze s výhodou aplikovat obecně. Na úrovni EU jsou stanoveny tzv. referenční formáty zaručených elektronických podpisů a pečetí a rovněž referenční metody, jsou-li používány alternativní formáty. Zjednodušeně řečeno – je-li zvolen jiný než referenční formát, musí být dán k dispozici i ověřovací nástroj. Zveřejněny jsou technické specifikace pro jednotlivé formáty zaručených elektronických podpisů – XAdES, CAdES, PAdES a ASiC. Pokud jde o formáty XAdES, CAdES, PAdES, ty jsou v rámci EU akceptovány v úrovních shody B (basic) a vyšších úrovních shody s označením T a LT; u LTA požadavek povinné akceptace zatím není.

Použití nástrojů založených na bázi PKI, jako jsou elektronické podpisy a časová razítka, má jednu nespornou výhodu – jejich náležitosti jsou upraveny právními předpisy a technickými normami, a to s působností minimálně v rámci EU. Jakékoliv případné prokazování náležitého postupu je tedy výrazně jednodušší než v případě proprietárních řešení.

S výběrem způsobu dlouhodobého uchování dokumentu je První certifikační autorita, a.s., připravena pomoci a nabídnout nejhodnější variantu.

Ing. Roman Kučera
obchodní ředitel segmentu veřejná správa
člen představenstva
První certifikační autorita, a. s.

ISSS/V4DIS 2019 – 22. ROČNÍK POPULÁRNÍ AKCE

Během prvních dvou dubnových dnů – v pondělí 1. 4. a v úterý 2. 4. – se královéhradecké konferenční centrum Aldis opět naplní až po střechu. Bude se tu konat již 22. ročník populární konference ISSS, jako obvykle doprovázené setkáním V4DIS (Visegrad Four for Developing Information Society).

Při slavnostním zahájení a úvodní diskusi bývá Velký sál KC Aldis nabitý k prasknutí

Sejdou se zde zástupci státní správy, samospráv, odborníci na informatizaci veřejné správy a digitalizaci společnosti i dodavatelé technologií a služeb. V posledních letech se zde pravidelně registruje přes 2300 účastníků, ve výstavní části se představuje přes 100 vystavovatelů a v průběhu dvoudenního programu se uskuteční téměř 200 přednášek, diskusí a pracovních jednání.

Účastníci letošního ročníku budou moci hned v pondělí dopoledne sledovat vystoupení členů vlády – premiéra **Andreje Babiše**, místopředsedy vlády a ministra vnitra **Jana Hamáčka**, ministryně pro místní rozvoj **Klárky Dostálové** a jejich dalších kolegů, včetně vládního zmocněnce pro IT a digitalizaci **Vladimíra Dzurilly**. Jako obvykle nebude chybět několik desítek senátorů a poslanců Parlamentu ČR, šéfové státních organizací, náměstci ministrů, hejtmani, primátoři, starostové i další zástupci státní správy i samospráv. Již potřetí se ve své pozici komisařky Evropské komise pro spravedlnost, ochranu spotřebitelů a otázky rovnosti pohlaví zúčastní konference i **Věra Jourová**. Ta se aktivně zapojí nejen do programu slavnostního zahájení, ale bude i jedním z přednášejících v úvodním odpoledním bloku – mimochodem,

její loňské vystoupení zaměřené na dopady GDPR patřilo k nejnavštěvovanějším prezentacím v celém programu ISSS. Letos zde bude prezentovat především svoje postřehy k rozvoji digitální společnosti, aktuální situaci a plánům v oblasti kybernetické bezpečnosti a související mezinárodní spolupráci v EU.

V letošním roce bude většina prezentací a diskusí věnována tématům, jako jsou identifikace a identita občana v digitálním světě, rozšiřující se nabídka a možnosti digitálních služeb poskytovaných orgány veřejné moci, digitalizace stavebního řízení, projektům, jako Portál občana nebo čipový občanský průkaz, nebo úskalím v oblasti veřejného investování. Zajímavě se rýsují také programové sekce věnované elektronizaci zdravotnictví nebo digitálním technickým mapám a jejich dalšímu rozvoji. Často probírané aspekty kybernetické bezpečnosti nebo využití moderních technologií v různých oblastech digitalizace života jsou v posledních letech obsaženy skoro ve všech přednáškách, nicméně i tak se objeví bloky věnované specializovaným vystoupením k těmto tématům.

Na stánku tradičního generálního partnera konference, České spořitelny, se často řeší způsoby finanční podpory veřejných projektů

V programu doprovodné visegrádské konference, který se bude částečně prolínat s prezentacemi a diskuzemi národní konference ISSS, se objeví informace o zajímavých projektech e-governmentu, které se v regionu V4 podařilo rozpracovat nebo dokončit, představí se řada příkladů dobré praxe a diskutovat se bude o hlavních výzvách a plánech v oblasti digitalizace života. Na pořad jednání zcela jistě přijde i hodnocení aktuálního stavu e-governmentu, další rozvoj konceptu „smart cities“ a „smart regionů“ a stranou nezůstane ani přeshraniční či mezinárodní spolupráce nebo využití moderních technologií v oblasti turistického ruchu.

Součástí oficiálního programu konference bude také pondělní odpolední blok přednášek a workshop účastníků soutěží Zlatý erb a ZlatyErb.sk s podtitulem „**Zkušenosti s weby samospráv v zemích V4**“, kterého se tradičně účastní i zástupci Senátu Parlamentu ČR a řada dalších významných představitelů veřejné správy ČR i dalších zemí. Během něj budou oceněni soutěžící letošního Zlatého erbu, kteří se v kategoriích celostátního kola umístili na druhých a třetích místech. Vítězové pak svoje diplomy a ceny tradičně obdrží na slavnostním vyhlášení v rámci programu pondělního galavečera.

pk

I letos bude možné na ISSS potkat eurokomisařku Věru Jourovou nebo štáb zpravodajství České televize

eOSOBNOST EGOVERNMENTU 2019

Magazín Egovernment pořádá ve středu 20. 3. 2019 v Nové budově Národního muzea v Praze slavnostní večer eOSOBNOST EGOVERNMENTU 2019 – GORDIC. V rámci večera, kterému poskytli záštitu Vladimír Dzurilla, zmocněnec vlády pro IT a digitalizaci, Jan Hamáček, ministr vnitra, a Zdeněk Zajíček, prezident ICT Unie, byli oceněni ti, kteří se nejvíce zasloužili o posun elektronizace v ČR.

eOSOBNOSTÍ EGOVERNMENTU 2019 ZA CELKOVÝ PŘÍNOS se stal

Zdeněk Zajíček, prezident ICT Unie. Byla tak oceněna jeho dlouholetá snaha a nasazení právě v oblasti elektronizace veřejné správy v rámci různých resortů. Oceněna byla rovněž skutečnost, že v tomto úsilí neustal ani po odchodu z veřejné správy, když se jako prezident ICT Unie zasloužil o vznik iniciativy 202020 a aktuálně o návrh zákona o elektronicky přívětivé legislativě.

V KATEGORII CENTRÁLNÍCH ÚŘADŮ eOsobností centrálních úřadů se pro letošní rok stal

Petr Landkammer, ředitel odboru informatiky, ČTÚ, na druhém místě skončil **Tomáš Kroupa**, vedoucí oddělení strategie a standardizace, OHA MV ČR, a třetí příčku obsadil **Jakub Holas**, vedoucí Úřadu Národní rozpočtové rady.

V KATEGORII KRAJŮ eOsobností krajů se stal

Petr Pavlinec, vedoucí odboru informatiky z Kraje Vysočina, na druhém místě **Tomáš Vašica**, vedoucí odboru informatiky Moravskoslezského kraje, a třetí příčka patří **Elišce Pečenkové**, vedoucí odboru informatiky z Plzeňského kraje.

V KATEGORII MĚST A MĚSTSKÝCH ČÁSTÍ eOsobností měst a městských částí se stala v roce 2019

Zdena Hauerlandová, vedoucí odboru informatiky města Nymburk. Následoval **Milan Čigáš**, tajemník města Litoměřice, a třetí místo obsadil **Petr Loučka**, tajemník MČ Praha 17.

KDO KOHO NOMINUJE?

Nominace zasílají magazínu Egovernment jeho čtenáři a návštěvníci webových stránek www.egovernment.cz. Ti mohou nominovat kohokoliv v rámci veřejné správy, o kom se domnívají, že svým přístupem napomohl k rozvoji elektronizace ve veřejné správě České republiky. Je lhostejno, zda se jedná o politika, úředníka, informatika či kohokoliv dalšího. Důvod nominace tedy může být propagace elektronizace stejně jako realizace konkrétního projektu, podpora legislativních návrhů, či další kroky. Své nominace zasílali elektronickou cestou redakci magazínu Egovernmentu a ta pouze z těchto nominací vybírala vítěze jednotlivých kategorií.

PROČ?

Eosobnost Egovernmentu je snahou magazínu Egovernment a jeho partnerů poděkovat všem, kteří se osobně věnují rozvoji elektronizace veřejné správy v ČR. Poukázat na skutečnost, že přes všechny technologie, jejich rozvoj, zrychlování, zmenšování rozměrů, zvyšování kapacity a dostupnosti, rozšiřování možností využití a další atributy je stále ze všeho nejdůležitější člověk, který je vymýšlí, ovládá a užívá.

OSOBNOST eGOVERNMENTU 2019 GORDIC

V LETOŠNÍM ROCE BYLI NOMINOVÁNI:

- Tomáš Vašica**, vedoucí odboru informatiky, Moravskoslezský kraj
Pavel Kouřil, vedoucí oddělení informatiky, MÚ Šumperk
Tomáš Kroupa, vedoucí oddělení strategie a standardizace, OHA, MV ČR
Petr Brunner, vedoucí oddělení IT, město Jičín
Petr Pavlinec, vedoucí odboru informatiky, Kraj Vysočina
Eliška Pečenková, vedoucí odboru informatiky, Plzeňský kraj
Zbyněk Grepl, vedoucí oddělení informatiky, Nové Město na Moravě
Tomáš Kroupa, vedoucí oddělení, OHA, MV ČR
Jana Krasulová, tajemnice, MěÚ Zábřeh
Zdena Hauerlandová, vedoucí odboru informatiky, město Nymburk
Miroslav Rychtařík, vedoucí oddělení informačních systémů, Úřad vlády ČR
Václav Turek, vedoucí odboru informačních a komunikačních technologií, město Pelhřimov
Jiří Hošek, vedoucí oddělení systémové podpory a vývoje, Moravskoslezský kraj
František Varmuža, vrchní ministerský rada, MV ČR
Jiří Kárník, vedoucí oddělení procesního řízení a standardizace VS, MV ČR
Milan Čigáš, tajemník, město Litoměřice
Petr Koucký, ředitel odboru IT, SÚKL
Kateřina Burešová, odborný rada, odbor správy dat, Český úřad zeměměřický a katastrální
Aleš Kašpar, tajemník, město Český Brod
Zdeněk Zajíček, prezident, ICT Unie
Petr Landkammer, ČTÚ
Jiří Kratochvíl, ředitel, Českolipská informační, Česká Lípa
Roman Vrba, ředitel, odboru eGovernmentu, MV ČR
Martin Tax, metodik, Digitální Česko
Petr Souček, ředitel odboru správy dat, ČÚZK
Helena Lachoutová, ředitelka provozně ekonomického odboru, NBÚ
Petra Tesařová, vedoucí odboru informatiky, Městská část Praha 5
Dušan Novotný, vedoucí oddělení informatiky, MÚ Telč
Petr Loučka, tajemník, ÚMČ Praha 17
Klára Jiráková, koordinátorka IT projektů, Kraj Vysočina
Miroslav Rychtařík, vedoucí oddělení informačních systémů, Úřad vlády
Miloslav Marčan, ředitel odboru informatiky, MPO
Jakub Holas, vedoucí Úřadu Národní rozpočtové rady
Jakub Tichý, informatik, MČ Praha 17

Generální partner

Podrobnější informace a fotogalerii naleznete
na www.egovernment.cz
v sekci eOSOBNOST 2019.

Zlatý partner

e-government 20:10

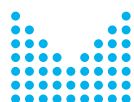
aneb žijem si jak na zámku,
ať to trvá věčně

MIKULOV • 3. - 4. 9. 2019

ODBORNÝ PARTNER

PLATINOVÝ PARTNER

GENERÁLNÍ PARTNER

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

... vše podstatné o eGovernmentu najdete v Mikulově.

Více naleznete na www.egovernment.cz